

Abbahagyták a tiltakozást a családorvosok

Fizet az egészségbiztosító

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Mivel a megyei egészségbiztosítási pénztártól ígéretet kaptak arra, hogy átutalják a pénzt, amiből kiegészíthetik az októberi munkájuk után járó összeget, amit a rendelők fenntartására, az alkalmazottak fizetésére, az érvényben lévő szerződések fedezésére, a fogyóanyagok beszerzésére stb. fordítottak, és aminek csak a 64 százalékát utalta át idő-

ben a biztosítási pénztár, beszüntették a tiltakozást a családorvosok – tájékoztatott Băilă Iulia, a Családorvosok Patrónusa megyei szervezetének vezetője.

Bodolai Gyöngyi

(Folytatás a 10. oldalon)

Kapható az újságárusoknál!

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Hadd örüljön minden gyermek!

A Szent Fülöp Egyesület Hadd örüljön minden gyermek! címszó alatt karácsonyi ajándécsomagot juttat el száz nagyernyei iskolához. Az egyesület tavaly is adománnyal lepte meg az Apafi Mihály Általános Iskola rászoruló diákjait, idén viszont minden alsó tagozatos kisiskolást megajándékoznak.

2.

Összhangban az orvos és az ember

A doktornő hűségének bizonyítéka, hogy a több mint fél évszázadból negyven évig a segesvári városi járóbeteg-rendelőben, 12 évig pedig a RALMED Rehabilitációs Központban gyakorolta hivatását.

6.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Zéró kibocsátás

Antalfi Imola

Drasztikus változásokra kell számítani az elkövetkező években az épületek energiaellátásában. Az Európai Tanács és a Parlament megállapodásra jutott az épületek energiateljesítményéről szóló irányelvet illetően. A „félülvizsgálat” lényege, hogy 2030-ra minden új, 2040-re pedig minden meglévő épület zéró emissziós kell legyen, Európa pedig ilyenformán elérné a klímasegélyességét. Tehát az elkövetkező években, évtizedekben fokozatosan kivezetnék a fosszilis tüzelőanyagokat az épületek fűtéséből. Ez globális környezetvédelmi célnak számít, párhuzamosan pedig szükség lesz a megújuló energiák fejlesztésére, az energiahatékonyság növelésére és fenntartható technológiákra.

A zöldenergia a jövő – ez a politikai megállapodás lényege, ami a tagállamokat arra ösztönzi, hogy újítsák fel, korszerűsítsék épületállományukat, illetve az új ingatlanokat kizárólag zöldtechnológiával tervezzék. A változásra márpedig fel kell készülni, főként, ha az irányelvről uniós szinten a jövő év elején döntés születik.

Több európai állammal (Dánia, Norvégia, Hollandia, Németország, Franciaország) ellentétben Romániát ismét felkészületlenül éri a „trendek”, és nagy az ellenkezés. Ami érthető is, hiszen az országnak jelentős energiaforrása a földgáz, erre kiépített energiaellátó rendszere van. Az átállítás a villamos, megújuló energiaforrásokra költséget, infrastruktúrát, munkaerőt feltételez, teljes stratégiaváltást, amivel nem rendelkezik

(Folytatás a 3. oldalon)

DECEMBER
14., csütörtök
A Nap kel
7 óra 58 perckor,
lenyugszik
16 óra 35 perckor.
Az év 348. napja,
hátravan 17 nap.

*Isten éltesse!

Ma SZILÁRD és SZILÁRDA, holnap VALÉR napja.
VALÉR: latin eredetű férfinév, a Valerius nemzetségnévből származik. Jelentése: erős, egészséges.

IDŐJÁRÁS
Borús, esős
Hőmérséklet:
max. 10 °C
min. 3 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2023. december 13.

1 EUR	4,9740
1 USD	4,6160
100 HUF	1,3035
1 g ARANY	294,1904

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:
Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám,
2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között,
szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek**Motoros Mikulások a Színház téren**

December 17-én, vasárnap 16 órától ismét megszervezik Marosvásárhelyen, a Színház téren a Motoros Mikulások jótékonyági kezdeményezést. Az eseményen a két keréken érkező Mikulások ajándékokat gyűjtenek, amelyeket otthonokban nevelkedő, nehéz helyzetű gyerekekhez juttatnak el. Arra kérik tehát a gyerekeket és szülőiket, hogy vasárnap délután a Színház téren felállított karácsonyfához hozzanak egy kis ajándékot – legyen az játék, édes-ség, tanfelszerelés vagy könyv –, amiket majd a fehér szakállúak eljuttatnak a nehéz sorsú gyerekekhez. A motoros Mikulások vasárnap 16 órától mintegy két órán át tartózkodnak majd a Színház téren, ezt követően pedig, kedvező időjárás esetén, feldíszített motorjaikon végigvonnak a városban, a terv szerint a Shopping City bevásárlóközpont parkolójában, valamint a Vár sétányon egy rövid időre megállnak, lehet fotózkodni velük, majd elgurulnak Marosszentgyörgyre, a Máriaffi-kastélyhoz.

A Mikulás-busz útvonala

A kisgyerekes családok örömeire ebben az időszakban mindennap más útvonalon közlekedik a Mikulás-busz. Az elkövetkező napokban a következő vonalakon lehet utazni a fehér szakállú vezette, ünnepi díszbe öltöztetett buszon: december 14-én a 2b vonalon (Meggyesfalva – megyei kórház), december 15-én a 10-es (Egyesülés negyed – megyei kórház), december 16-án a 44-es (kombinát – Sapienia), december 17-én pedig a 18-as vonalon (kombinát – megyei kórház).

Helytermék-vásár

Pénteken, december 15-én reggel 8 és este 7 óra között ismét megszervezik a helyi termékek hagyományos havi vásárát a Rákóczi lépcső alatti kis utcában. Ezúttal is be lehet majd szerezni hentes- és tejtermékeket, sajtokat, mézet, lekvárokat, szörpöket, gyümölcsleveket, pálinkát, borokat, zöldségeket, teákat, kozmetikumokat, ajándéktárgyakat, valamint ékszereket is.

Kolozsváron a Maros Mezőségi Művésztelep kiállítása

Kolozsváron lesz a Maros Mezőségi Művésztelep következő kiállítása. Egy hónapig látogatható a közel ötven hazai és külföldi képzőművész alkotása, amelyek a mező-madarasi, a mezőpaniti, a mezőbergenyei és a csittszentiváni alkotótáborokban készültek. A kiállítást Molnár D. Dénes és Czirják Lajos képzőművészek, valamint a házigazda dr. Bibza Gábor református lekipásztor mutatja be. Megnyitó december 17-én 11 órakor a Kányafő Galériában (Törökvágási Református Egyházközség, Donáth u. 142 sz.). A kiállítássorozat támogatója a Communitas Alapítvány.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

Karácsonyi adományozás**Hadd örüljön minden gyermek!**

A Szent Fülöp Egyesület Hadd örüljön minden gyermek! címszó alatt karácsonyi ajándéksomagot juttat el száz nagyernyei iskolához. Az egyesület tavaly is adománnyal lepte meg az Apafi Mihály Általános Iskola rászoruló diákjait, idén viszont minden alsó tagozatos kisiskolást megajándékoznak – tudtuk meg Számtortó Hajnal tanítóttól.

– A múlt tanévben kisfiam tanítója, Czirják Izabella, lelkes kolléganőm, az egyesület önkéntes dolgozója keresett meg azzal a szándékkal, hogy szeretnének adományt hozni az iskolánkba, amit mi, pedagógusok örömmel fogadtunk. Izabellával Székelykakasdon együtt kezdtük tanítói pályánkat, azóta is nagyon jó kapcsolatot ápolunk, és ennek az ismeretségnek köszönhetően jutott el az adomány Nagyernyébe. Szerintem nagyon fontosak ezek a gesztusok, hiszen minden gyerek megérdemli, hogy mosolyt csal-

Fotó: Antalfi Imola

Számtortó Hajnal

Fotó: Jenei-Szenger Emőke Szende

junk az arcára – mondta el Számtortó Hajnal. Hozzátette, a csomagok az egyesület külföldi kapcsolataitól származnak, és tanszereket, játékokat, ruhaneműt, tisztálkodási eszközöket tartalmaznak. A szépen, ízletesen csomagolt ajándékokat nemek és korosztály szerint állították össze, a gyerekek december 21-én, csütörtökön kisebb ünnepségen vehetik át az iskolában. (antalfi)

Küldj egy levelet a Téliapónak a Román Postával, és a Téliapó válaszol!

Ettől a héttől a gyerekek levelet küldhetnek a Téliapónak a Román Postával, a Téliapó vállalta, hogy minden levélre válaszol a manói, valamint a postások segítségével. A Téliapó levelesládája elnevezésű kampány december 11–21. között zajlik, első alkalommal az egész országban. Ez annak köszönhető, hogy a Téliapó és a manói együttműködnek a postásokkal, immár 161 éve, a Román Posta létrejötté óta.

Azok a gyerekek kapnak majd választ a Téliapótól, akik leveleiket december 21-ig bedobják abba az – erre a célra kihelyezett – dobozba, amely a Marosvásárhelyi 1-es Számú Postahivatal Forradalom utca 2A szám alatti székhelyén található. Hogy választ kaphassanak a leveleikre, a gyerekeket

arra kérik, hogy tüntessék fel a borítékra a pontos lakcímküvet, illetve a borítékba helyezték bele egyik szülő telefonszámát azért, hogy a különlegesebb helyzetekben a Téliapó tudja ellenőrizni, hogy valóban jól viselkedtek-e.

„A romániai postások mindig is a barátaim voltak. Szeretettel gondolok mindenikükre, arra az időszakra is, amikor ők is még gyerekek voltak. Küldtek nekem leveleket, én pedig valóra váltottam a kívánságaikat. Boldog vagyok, hogy ma ők azok, akik eljuttatják az ország gyerekeihez a leveleikre adott válaszaikat. A manóim már most jelen vannak azokban a postahivatalokban, ahol a Román Posta felállította a különleges levelezőládát, ők gondoskodnak arról, hogy minden

beérkező levél eljusson hozzám. A célállomás Lappföld, az Északi-sark. Én annak örülnék, ha az édességek, játékok, táblagépek mellett a gyerekek olyan dolgokat is kérnének tőlem, amelyeket nem lehet megvásárolni: örömet, vidámságot és reményt. A szülőknek pedig azt tanácsolom, hogy soha ne feledjenek el játszani – nyilatkozta a Téliapó a Román Postának.

A Téliapó levelesládája elnevezésű kampány a Román Posta azon célkitűzésének a része, amellyel a kézzel írás hagyományát szeretnék fenntartani, illetve ösztönözni az emberek közötti közvetlen kapcsolattartást. A kampánnyal kapcsolatos újdonságok a posta közösségi oldalain érhetők el. (A Román Posta közleménye)

RENDEZVÉNYEK**Karácsonyi utazás**

A szászrégeni Eugen Nicoară művelődési ház keretében működő néptánc- és színjátszó csoportok Karácsonyi utazás című előadására kerül sor december 15-én, pénteken este 6 órai kezdettel a művelődési ház nagyertermében, ahol verssel, zenével és néptáncokkal kalauzolják a nézőket karácsonyi csodálatos világába. Fellép az Apró Járom, a Csim-Bumm gyermekszíntársulat, a Járom utánpótlás-csoportja, a Közép-Járom, a Népszínház Kemény János Társulata, a Nagy Járom, valamint a Járom családok csoportja. Énekel Kolcsár Beáta és Géczai Eszter. Zenél a Pergő együttes. A belépés ingyenes.

A Boróka néptáncgyűttes év végi gálaműsora

December 22-én, pénteken 18 órától a Maros Művészegyüttes kövesdombi előadótermében kerül sor az együttes utánpótlás-csoportjának, a Boróka néptáncgyűttesnek az ünnepi műsorára, Táncoló aranycipellők címmel. A gálaműsoron a Boróka mindenik korcsoportja színpadra lép, a legkisebb és legújabb Apró Morzsák, a picit tapasztaltabb Morzsák, a középcsoport és a nagycsoport is bemutatja néptáncművészetét. Népi gyerekjátékok, nyárádminti, ördögösfűzesi, felcsíki, magyarói, szatmári, szászcsávási cigány és kalotaszegi koreográfiákat láthatnak a nézők. Díszvendég: a szászcsávási hagyományörző zenészek. Muzsikál a Pergő banda Marosvásárhelyről. A rendezvényre a belépés ingyenes.

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasag.ro **E-mail:** nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Erősödött Romániában a kommunizmus iránti nosztalgia

Erősödött Romániában, és „társadalmi szinten kimutatható többségi állásponttá vált” a kommunizmus iránt táplált nosztalgia az utóbbi évtizedben – állapította meg az INSCOP közvéleménykutató friss felmérése, amelynek eredményét szerdán ismertették.

A News.ro hírportál megrendelésére november utolsó hetében telefonos módszerrel végzett felmérés válaszadóinak 46,4 százaléka volt azon a véleményen, hogy a kommunizmus idején jobb volt az élet Romániában, míg 34,2 százalék

állította ennek ellenkezőjét, 13,7 százalék szerint nem változott az életszínvonal, 5,7 százalék pedig nem válaszolt. Az összehasonlítási alapul idézett 2013. novemberi felmérés idején a megkérdezettek 44,4 százaléka vélte úgy, hogy a kommunizmusban jobb volt az élet, 33,6 százaléka mondta azt, hogy rosszabb, 15,6 százalék nem látott különbséget és 6,4 százalék nem tudott vagy nem akart véleményt mondani.

A kommunizmus megítélése terén is immár határozott (relatív) többségbe került a múlt rendszert pozitív színben látó közvélekedés. Arra a kérdésre, hogy a

kommunizmusnak jótékony hatása volt-e Romániára, immár a megkérdezettek 48 százaléka válaszolt igennel (a tíz évvel korábbi 45,5 százalékhöz képest), és 42,2 százalékuk vélte úgy, hogy visszavetette az országot (a 2013-as 44,7 százalékhöz képest).

Az INSCOP szerint főleg az alacsonyabb végzettségű (érettségivel nem rendelkező), állástalan, falusi környezetben, az ország keleti vagy déli megyéiben élő, alacsony jövedelmű válaszadók körében magas azok aránya, akik úgy látják, hogy 1989 előtt jobb élet volt Romániában. (MTI)

Nyugdíj- és bérnövekedés januártól

A nyugdíjak 13,8 százalékkal, a közalkalmazotti alapbérek pedig 5 százalékkal nőnek 2024. január 1-jétől; a tanügyi alkalmazottak fizetése két részletben 20 százalékkal emelkedik – derül ki a 2024-es költségvetés bizonyos mutatóinak jóváhagyásáról szóló, szerdán közzétett törvénytervezetből.

A jogszabályjavaslat szerint a közalkalmazottak túlórái, illetve a heti pihenőnapokon és munkaszüneti napokon végzett munkájuk – a törvényekben előírt bizonyos kivételektől eltekintve – csak szabadidővel kompenzálható. A ter-

vezet szerint jövőre csak a nettó 8000 lejnél kisebb fizetésű közalkalmazottak részeseinek üdülési utalványban és étkezési támogatásban. Az üdülési utalvány értéke az évi 1450 lejről 1600 lejre nő a 10 százalékos egészségügyi szolgáltatási járulék (CASS) bevezetése miatt. Az ártalmas munkakörülményekért járó pótlék az alapbér 15 százaléka lesz a közszférában, de nem haladhatja meg a havi bruttó 1500 lejt.

A tervezet előírja a betöltetlen álláshe-lyek felszámolását és azt is, hogy az önálló költségvetésű közintézményekben a vezető beosztású személyek aránya az

alkalmazottak körében 12 százalékról 8 százalékra csökken. Emellett legkevesebb 25 százalékkal csökkentik az államtitkárok, helyettes államtitkárok és államtanácsosok számát a kormányzatban. A jogszabályjavaslat szerint jövőre a GDP-arányos költségvetési hiány nem haladhatja meg az 5 százalékot, a személyzeti kiadások felső határát pedig a GDP 8,5 százalékában állapították meg. A tervezet megszabja azt is, hogy 2025-ben a deficit 4,7 százalékos lesz, a személyzeti kiadások pedig nem haladhatják meg a GDP 8 százalékát. (Agerpres)

Letette a hivatali esküt Donald Tusk kormánya

**Letette a hivatali esküt Andrzej Duda államfő előtt szerdán Donald Tusk miniszterelnök és kormánya-
nak 26 tagja, ezzel megtörtént az új lengyel kormány beiktatása.**

Az októberi parlamenti választások nyomán megalakult kormánynak kedden este szavazott bizalmat a lengyel parlament alsóháza (szejm).

Andrzej Duda beszédében arról biztosította az új kormánytagokat, hogy nem fog akadályozni semmit, ami az állampolgárok érdekeit és Lengyelország fennmaradását szolgálja. Reményét fejezte ki, hogy a kormány, valamint ő maga is mindent megtesznek annak érdekében, hogy Lengyelország szuverén és független államként maradjon meg Európában.

Donald Tusk válaszában örömet fejezte ki, hogy az államfő nyitott az együttműködésre. Mindenképpen, aki „hajlandó a ma le-
tett eskü szavai szerint cselekedni, a szövetségünk lesz” – fogalmazott. „Az alkotmány előírásai iránti hűség a csapatom márkanéve lesz” – jelentette ki Tusk.

Az új kormány az októberi parlamenti választásokon több-

seget szerzett négy frakció (Polgári Koalíció – KO, Lengyel Parasztpárt – PSL, Lengyelország 2050 – PL2050, Új Baloldal) alkotta parlamenti tömb jelöltjeiből áll. A kabinetnek két miniszterelnök-helyettese lett: Wladyslaw Kosiniak-Kamysz, a PSL elnöke, valamint Krzysztof Gawkowski, az Új Baloldal társelnöke. Kosiniak-Kamysz egyben a nemzetvédelmi, Gawkowski a digitalizációügyi tárca vezetője lesz. Három miniszter tagja volt Tusk előző, 2007–2014 közötti kormányainak is: Radoslaw Sikorski visszatér a külügyminiszteri posztra, Tomasz Siemoniak volt nemzetvédelmi miniszter a titkosszolgálatokat felügyelő miniszter lesz, Bartlomiej Sienkiewicz volt belügyminiszter pedig a kulturális és örökségvédelmi tárca élére áll.

A beiktatott kormányfő, a 66 éves Donald Tusk 2003–2014-ben volt a KO-t vezető Polgári Platform (PO) elnöke, 2021-ben újból átvette a párt irányítását. 2007–2014 között miniszterelnök volt, utána az Európai Tanács elnökének (2014–2019), majd pedig az Európai Néppárt (EPP) elnökének (2019–2022) tisztségét töltötte be. (MTI)

Tíz izraeli katona esett el a gázai harcokban kedden

Tíz izraeli katona esett el az izslamista Hamász terrorszervezet ellen a Gázai övezetben kedden este folytatott harcokban – jelentette be az izraeli hadsereg (IDF).

A halottak között van a goláni komandós egység parancsnoka is. Kilencen közülük Gáza város Sedzsajja negyedében egy pokolgéppel teli épületben veszítették életüket. A zsúfolt lakóegységben terroristák lövöldözésére válaszolva átvizsgáltak egy épületet, melyben felrobbant egy nagy erejű robbanószerkezet négy katona halálát okozva.

A segítségükre siető második csoport

tot egy újabb robbanás fogadta, majd, amikor egy harmadik osztag próbálta elérni őket, szintén felrobbant mellettük egy Hamász telepítette bomba a helyi közszolgálati média értesülése szerint. A kilenc halott mellett három súlyosan megsebesültek a pokolgépcsapdákat rejtő házban a katonai szóvivő jelentése szerint.

A hadsereg közlése szerint ezek a végső csapatok a Gáza város keleti részén található Sedzsajja lakóegységben, ahol néhány napon belül be lehet fejezni a térség megtisztítását, bár az izraeli határ szomszédságában lévő térségben nem lehet eljutni az összes terroristához vagy

fegyverhez. Az ott tartózkodó hamászosok többsége a közeli Dardzs Tupah nevű környékről származik. Az elmúlt három napban sikerült elérni a térség viszonylagos ellenőrzését.

A hadsereg szerint az egész nagy lakóegységet nem lehet légi úton megsemmisíteni, megtámadni, és amikor egy olyan épületben folyik harc, ahol izraeli katonák tartózkodnak, nem lehet a levegőből löni.

A gázai szárazföldi hadműveletek kezdete óta 115 izraeli katona esett el az övezetben, az október 7-i terrortámadás óta összesen 444 megölt katona nevét hozták nyilvánosságra Izraelben. (MTI)

Elloptak egy Van Gogh-szobrot Hollandiában

Ellopták az észak-hollandiai Drenthe tartomány Assen városában Vincent van Gogh nemrégiben felállított, négy méter magas, ezer kilogrammos szobrát – tájékoztatott Kjelt Vosjan, a szobor felállításáért felelős Vaart in Assen egyesület munkatársa az NL Times című, angol nyelvű holland hírportál szerdai tudósítása szerint.

A beszámoló szerint feltételezhető, hogy a holland festő ábrázoló szobor kedde virradóra tűnt el. Az elkövetők a szobor talapzatának támasztva üzenetet hagytak hátra, amelyre azt írták: „Tegnap este kicsit meglepődtem, most pedig máshol találok magam az esetemmel”.

Kjelt Vosjan azt közölte, hogy csak korlátozott információik vannak az esetről. „Legalább annak örülünk, hogy maradt egy tábla, ami azt mutatja, hogy valami játékos esettel állunk szemben. De egyértelmű, hogy mihamarabb vissza akarjuk

kapni a szobrot” – fogalmazott, majd hozzátette: az egyesület most a közeli vállalkozások biztonsági kameráinak felvételét próbálja megszerezni, hogy azonosítsa a tolvajokat. Közölte továbbá: azt feltételezik, hogy az eset szilveszteri tréfa lehetett, ami annak lehetőségét hordozza magában, hogy a szobor újév után újra felbukkanhat. „Az ilyen típusú szilveszteri csínytevészek gyakoriak itt, északon” – magyarázta az egyesület munkatársa. A szobrot szeptemberben helyezte el a Vaart in Assen egyesület a Het Drents Múzeum által szervezett, Van Gogh életét bemutató, Utazás Vincenttel – Van Gogh Drenthében című kiállításra. A több mint négy méter magas és 1000 kilogrammot nyomó szobor a holland festőt ábrázolja, aki bal karja alatt a De Turfschuit, azaz A tőzeghajó című festményét tartja. Az alkotás egyike annak az öt festménynek, amelyeket Van Gogh 1883-ban Drenthében készített. A szobor a kiállítás végéig, január 7-ig maradt volna a város utcáján. (MTI)

Ország – világ

Karácsonyi ajándékozás

A romániaiak több mint fele a tavalyinál kisebb, 50 és 200 euró közötti összeget szán idén a karácsonyi ajándékokra – derül ki a Revolut szerdán közzétett felméréséből. Az online banki szolgáltatásokat nyújtó nemzetközi vállalat adatai szerint a romániaiak egyötöde költene 200-500 euró közötti összeget az ajándékokra, 2 százalékuk pedig nem vásárol ilyent; 8 százalék azoknak az aránya, akik legalább 50 eurót áldoznának ajándékokra. A megkérdezettek 28 százaléka a karácsonyi költségvetése 100-200 euró, 27 százaléka pedig 50-100 euró közötti összeg. Összehasonlításképpen: a franciáknak a 35 százaléka, a spanyoloknak és az olaszoknak pedig 29 százaléka 200-500 euró közötti összeget áldoz ajándékokra. A kelet-európaiak szűkmarkúbbak: a lettek 13 százaléka, a magyarok 14 százaléka, a lengyelek és litvánok 18-18 százaléka 200-500 eurós a karácsonyi ajándékokra szánt pénzkerete. (Agerpres)

Házkutatásokat tartott a DNA

Botoșani és Iași megyében több mint kilencven helyszínen, köztük kórháznál és pártszékházban tartott házkutatást szerdán a korrupcióellenes ügyészség (DNA). Az ügy bizonyos kórházi állásokra 2018 és 2023 között meghirdetett versenyvizsgákkal áll kapcsolatban. A nyomozáshoz közel álló források szerint a Botoșani Megyei Tanácsnál, az annak alárendeltségébe tartozó megyei sürgősségi kórháznál, a Szociáldemokrata Párt Botoșani megyei szervezetének székhelyén és Săveni város polgármesteri hivatalánál vizsgálódnak az ügyészek. (Agerpres)

Emelkedett a nettó átlagbér

Októberben szeptemberhez viszonyítva 99 lejjel (2,2 százalékkal) 4692 lejre emelkedett a nettó átlagbér Romániában – közölte szerdán az Országos Statisztikai Intézet (INS). A bruttó átlagbér 7509 lej volt októberben, 159 lejjel (2,2 százalékkal) nagyobb, mint egy hónappal korábban. A legnagyobb nettó átlagbért – 11.127 lejt – az IT-ágazatban jegyezték, a legkisebbet – 2591 lejt – a vendéglátóiparban. Tavaly októberhez képest 17,1 százalékkal nőtt a nettó átlagfizetés az országban. Ami a közalkalmazotti szférát illeti, a tanügyben 2,9 százalékkal, a közigazgatásban 1,9 százalékkal nőtt, az egészségügyben 1,7 százalékkal csökkent a nettó átlagbér októberben szeptemberhez viszonyítva. (Agerpres)

Meghalt kanyaróban egy 7 hónapos csecsemő

A Fertőző Betegségeket Ellenőrző és Felügyelő Országos Központ tájékoztatása szerint a Brassó megyei gyermek kóránál fogva nem kaphatta meg a kanyaró, a mumpsz és a rózsahimlő ellen védettséget nyújtó háromkomponensű oltást, 3 éves testvére nem volt beoltva kanyaró ellen. Hivatalos források szerint az Apáca községbeli csecsemőt két héttel ez előtt beutalták a brassói járványkórházba, majd miután állapota rosszabbodott, átszállították a gyermekkórházba, ahol néhány nappal ezelőtt meghalt. Idén január 10. és december 10. között 29 megyében és Bukarestben összesen 2010 kanyarós megbetegedést igazoltak. A legtöbb fertőzést Maros (628) és Brassó megyéből (344) jelentették. A Brassó megyei gyermek kanyaró első halálos áldozata a járvány december 5-i kihirdetése óta – közölte az Országos Közegészségügyi Intézet (INSP). (Agerpres)

Zéró kibocsátás

(Folytatás az 1. oldalról)

az ország. Tömbházlakások milliőről van szó, mellettük középületek, ipari létesítmények ezreiről.

A rendszerváltást követően Romániában már megtörtént egyfajta átállás: egy koherens országos stratégia hiánya, gazdasági érdekcsoportok térnyerése és a jogos fogyasztói elvárások oda vezettek, hogy távhőről egyéni kiskazánokra váltottak az emberek. Ez sem volt könnyű, de az energiaforrás ugyanaz maradt. Míg 2000-ben közel félmillió gázkazán füstölt, 2022-ben már 3 millió. Ezzel szemben 2040-re karbonsemlegessé kellene válnunk. Vagyis teljesen át kell állni villamos, illetve megújuló energiaforrásokra, amibe beletörhet a bicska.

Románia bizonyára felmentést, de legalábbis halasztást kér az irányelv (majdan kötelező érvényű jogszabály) teljesítése alól. Ami azért nem zárna ki, hogy támogassa az alternatív megoldásokat. Ehhez képest a nagy takarékosági lázban egy mai kormányrendelet értelmében a kormány csökkentette a környezetvédelmi programok állami támogatását. A fotovoltaiikus beruházásokra, roncsautóprogramra feleakkora támogatást kaphatnak az érdekeltek. Ha a szándék sem látszik a „zöldülésre”, tetteket hogy lehet elvárni?

Év végi mérleg a Maros Megyei Hegyimentő Szolgálatnál Személyzeti gondok

Amint korábban írtuk, a Maros Megyei Speciális Hegyi- és Barlangimentő Szolgálat idei legnagyobb eredménye, hogy hét év után elkezdődött a saját székházuk építése. A lehetőségek szerint elvégezték a tervezett feladatokat, és az idén is több mint 300 bevetésen voltak. A szolgálat idei tevékenységéről Kovács Zoltán Róbert szolgálatvezetővel beszélgettünk.

Vajda György

– Minden évben november végén mérleget készít a hegyimentő szolgálat, hiszen legkésőbb decemberben össze kell állítani a Maros Megyei Tanács költségvetését. Milyen évet zár a szolgálat?

– Lehetőségeink szerint teljesítettük, ami tervben volt. Nem tervezhetünk be sok mindent, mivel kevés a személyzet. Jelenleg 10 alkalmazottunk van, ebből egy a szolgálatvezető és van egy adminisztrátorunk, továbbá 40 önkéntessel dolgozunk, akik hétféleken segítenek. Nagyon jó az önkéntesek csapata, azonban a munkát nagyrészt az alkalmazottak végzik. Az önkénteseket nem lehet úgy felelősségre vonni, mint az alkalmazott hegyimentőket. A munka volumene miatt jó lenne, ha legalább négy emberrel bővülne az alkalmazottaink létszáma. Főszében 15 fős alkalmazotti csapattal tudnánk ellátni optimálisan a szolgálatot, hiszen 24 órás „műszakot”, illetve teljes hetet

– főleg hétféleket – kell lefednünk, ugyanakkor a csapattagoknak pihenniük is kell, ugyanis nagy erőfeszítést kell tenniük egy-egy mentéskor. Az a jó, ha minél kevesebbet kell menteni, ezért elsősorban a megelőzésre helyezük a hangsúlyt, ami a turistaösvények, védőkunyhók karbantartását, újabb útvonalak kijelölését, biztonságossá tételét jelenti. Az idén sikerült egy nagyobb tervet is megvalósítani, Szováta környékén 83 kilométer hegyikerékpárat jelöltünk ki, ezek a Cserepes-kő, a Bekecs és a Nagy-mezőhavas felé vezetnek. Már használják, jók a visszajelzések. Ezenkívül bekapcsolódtunk az „iskola másként” programokba, ahol a természetjárás, természetvédelmet népszerűsítettük. Az idén több mint harminc – nehezebb terepen tartott – sportversenyen feleltünk az elsősegélynyújtásért. Összesen több mint kétszáz sérültet láttunk el, köztük súlyosabb eseteket is, mint hátgerinc- vagy nyílt lábtörés, ficam és sok más.

– A hegyimentő szolgálatnál fontos, hogy mind az alkalmazottakat, mind az önkénteseket folyamatosan képezzék, hiszen változnak az egészségügyi ellátásra vagy az alpinizmusra vonatkozó eljárások.

– Ez alapkövetelmény. Az idén négy elsősegélynyújtó, négy GPS-tájékoztató és térképolvasó tanfolyamot szerveztünk, ezenkívül volt magashegyi, barlangi és bűvártanfolyam, ugyanakkor off-road járművezetési tanfolyamon is részt vettek a kollégáink, hiszen sok eset-

ben veszélyes terepen kell használni a különleges járműveinket, és egy rossz mozdulat komoly balesettel járhat. De ugyanígy a helytelenül megkötött csomó vagy a rosszul kiválasztott felszerelés is gondot okozhat, nem beszélve a különleges helyszíneken – barlangokban, a víz alatt – való jártasságról és mindezekkel egyenértékű a sürgősségi beavatkozási technika, hiszen másodperceken múlhat egy emberélet.

Mivel az országos hegyimentő szövetség alelnöke is vagyok, az ország képviselőjében több nemzetközi szakkonferencián vettem részt. Októberben Olaszországban volt a hegyimentők világtalálkozója, ahol egy egyhetes programsorozaton voltam. Nagyon sok új mentéstechnikai fogást láttam, voltam helikopteres bevetési gyakorlaton, bűvárképzésen. Természetesen az ott tanultakat itthon a kollégákkal megosztom, ezáltal is emelhetjük a szolgáltatás színvonalát.

– Beszéltünk a felszereltségről. Korábbi beruházásoknak köszönhetően a Maros megyei hegyimentő szolgálat jól felszerelt, számos gépkocsival, speciális járművel rendelkezik. Bővült-e az idén a műszaki állomány?

– Az idén vásárolt a megyei tanács egy terepjárót és egy ATV-t, szintén a megyei tanács költségvetése tette lehetővé, hogy a meglévőkhöz elvégezzük a főjavítást, így mindegyik autót rendbe tettük. Ezért nem tervezünk jövőre járművet vásárolni.

Azt is tudni kell, hogy folyamatosan fel kell újítani mind az egészségügyi, mind a hegyimentő-felszerelést, hiszen ha ez utóbbi nem is kopik el annyira, bizonyos idő után ki kell cserélni, mivel előregszik az anyag, és a gyártó nem garantálja a biztonságot. Van, amikor egy kötéllal nem egy embert, hanem egy egész csapatot biztosítunk, sőt a hordágyon fekvő sérültet is, így igénybe van véve a felszerelés, és természetesen az elsősegélykészletet is frissíteni kell. Amennyi-

Kovács Zoltán Róbert

Fotók: Maros Megyei Speciális Hegyi- és Barlangimentő Szolgálat

ben az anyagiak megengedik, folyamatosan vásárolunk felszerelést. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy végre a jogszabályi keret lehetővé teszi, hogy a hegyimentő szolgálat járművei is használják a megkülönböztető jelzéseket, így szirénával és megkülönböztető fényekkel láttuk el az autókat. Vásároltunk ugyanakkor egy csúcstechnikával és megfelelő számítógépes programmal ellátott keresődrónt, amit már be is vetettünk. Erről azt kell tudni, hogy nagyobb szélben is használható, hőérzékelővel rendelkezik, adott esetben megkülönbözteti az ember alakját az állattól, a segítségével lehet kommunikálni a bajbajutottal, pontos GPS-koordinátákat küld a bázison levő irányítóközponthoz, aminek a segítségével akár a szénakazalban is megtaláljuk az elvesztődött vagy sérült személyt.

– A hegyimentő szolgálat egyik feladata a turistautak jelölése, a jelzések karbantartása. Mit sikerült felújítani az idén?

– Tizenkét útvonalon szeretnénk volna felújítani a jelzéseket, de a más jellegű munka volumene miatt csak kilencet sikerült megvalósítani. Megyénkben 43 jelzett turistaösvény van, nagyrészt a Kelemen- és a Görgényi-havasokban, ez is jelzi, hogy szükségünk lenne még emberekre. Nem véletlenül térek vissza erre a témára, ugyanis a tévhit ellenére nemcsak turisták mentését vállaljuk, hanem minden nehéz terepen történő beavatkozást, fakitermelő munkások, pásztorok, erdészek sérülésekor is a helyszínre megyünk, segítjük a rendőrséget az elveszett emberek keresésében, ahol a mentőkutyákat és a drónt is bevetjük, és van egy bűvárcsapatunk is, amely a vízi mentésben, keresésben segíti a tűzoltókat. Az idén

több mint 300 bevetésen vettünk részt, és még nem járt le az év. A közelgő téli ünnepek közötti főszezonban megduplázzuk a csapatokat, és készenlében állunk, hogy ha valami történik, minél biztonságosabban oldjuk meg a helyzetet.

– Kétszer is szó volt a létszámhiányról...

– Sem a nyugdíjtörvény, sem az ország gazdasági stabilitását biztosító 296/2023-as törvény nem kivétel a hegyimentő szolgálatnál. Ez azt jelenti, hogy a nyugdíjkorhatár nálunk is 65 év. A törvényhozók nincsenek tisztában azzal, hogy 50 év fölött nem lehet ugyanolyan fizikai teljesítményt elvárni egy hegyimentőtől, mint a fiatalabbaktól, hiszen esetenként nehéz terepen, többórás mentésben is helyt kell állni. Azt sem várhatjuk el, hogy mondjuk 20 év munka után 55 fölé elbocsássunk egy hegyimentőt, hiszen aki hosszú ideig ezzel foglalkozott, biztos, hogy nem talál máshol munkát. Az országos hegyimentő szövetség kérte, hogy kivétel legyenek velünk, és a mentőszolgálatosokhoz hasonlóan – mellesleg nekik sem adták meg a kedvezményt – 57 év legyen a nyugdíjkorhatár. Emellett kiáll az RMDSZ is, egyelőre keresi a politikai partnereket az ügy támogatására. Mindemellett nálunk az is akadályozza az előrelépést, hogy jelenleg két állásunk is megürült, és a közalkalmazotti posztok leblokkolása miatt nem tudjuk meghirdetni a versenyvizsgát. Ezért is jövőre nem akarunk különösebben tervezni. Természetesen igyekszünk az idénre tervezett turistaösvényeken a jelzéseket felújítani, kérésre részt veszünk újabbak kijelölésén, és a meglévő állománnyal igyekszünk kiváló színvonalon ellátni a szolgálatot.

Hétköznap, avagy egy újabb csütörtök

A csütörtök néha nagyon fontos lehet az életben. Fordulópont, valaminek, a romlásnak vége vagy éppen a javulás kezdete. Engem a kimenők sorában éppenséggel közelebb vitt egykori otthonomhoz, az egyetemi fertályhoz, a volt löversenyterhez. Már sejthető, hogy az ott épült egészséggyárnak voltam néhány napig lakója.

Nem jószántamból (jó számtanból), de beleegyezéssel. Persze erőt vett rajtam az ismeretlentől való ősi félelem. Ilyenkor az ősember védekezési ösztöne éled fel, de aztán szépen taxiba ültettek és felvittek, behatoltunk a kapuk egyikén a labirintusba, megkerestük a megjelölt szobát, mely előtt lehuppanunk. Vártunk. Úgy éreztem, ez már egy kis kegyelem, egy kis szűnet a nem tudom mi vár rám előtt.

Mindenkinek vannak, lehetnek kórházi élményei, tapasztalatai, mint beutalt és nem mint beutaló, kezelő. Én, bevallom, kezdő, profán voltam. Tele gyanúperrel, rengeteg rémes történetet szövik ilyenkor fel az ember heverő, pasz-

szív emlékezetéből, és ott táncol a szeme előtt, megnehezíti a lélegzést, a mellére ül, a fejét szédíti, vérnyomása magasabb, szívverése szaporább, megmarkolja önkéntelen a kiserő, hozzátartozó kezét, inkább valami rettenetes matekórán ülne vagy felelna a legocsmányabb tantárgyból, vízen járna, vagy tornából háromszor is kiművészkedné magát a felemás korláton, gyűrűn stb. stb.

Pedig itt még szelíd volt a bánásmód. Le kellett vetkőzni pizsamára, a ruhákat a hozzátartozónak a kezébe nyomták, vigye haza, őt magát (vagyis a Csütörtöki kimenő cselekvésképtelen alanyát) egy felszer (feldscher, ápoló) felvitte liften az ötödikre. Szóval a gépezetbe be voltam kapva. Ágyat kaptam, kikerestek, papírok készültek rólam, sorszámat kaptam vagy helyezést (előnyös vagy előnytelen, akkor még fogalmam sem volt), aztán egyszer csak a nevetem hallottam,

levittek a pokol tornácára. Ott jött valaki, aki további kikérdezésnek vetett alá, minden volt és jövődő betegségem elsorolta, amikre nemmel feleltem, azért is. Aztán többórás várakozás után („bár a

Csütörtöki kimenő

– Sebestyén Mihály rovata –

szekér szaladt”) bekisértek, el- és felfektettek, elaltattak, majd felbereztek fél kilóval könnyebben.

A torkom körül matattak, nyestek, vágta, amiből akkor és ott – természetesen – semmit sem éreztem, majd tolóágyra fektettek, félmezelen felvittek az ötödikre, ágyba fektettek, és másfél napig imett állapotban aludtam, beszéltem, tudósítottam a köröttem levő világot, megnyugtattam aggodó hozzátartozóimat. Doktorok vizsgáltak, nővérek sertepertéltek, hoztak hideg ételt, fiziológiás oldatot

fogasra akasztva csepegtettek belém, vért vettek, kicsoszogtam a reterátra, mert a kacsát szégyelltem volna, na meg járni azért még tudok. Hallgattam egy szkizó üvöltéseit, és figyeltem egy Alzheimeres egyed (-ketted?) tévelygéseit, a rezidensek vicceit és az éjszakai nővérek hangos magántársalgását, valahol tévé ment horrorfilmekkel, vagy telefonról kizozta magát egy örült. Tapasztaltam a betegársakat, egy moldován egyenruhást és egy agg mezőségi traktorpilótát, akinek felesége maga is kedvesnővér egy másik kórházi részlegen. Vártam a profot, akitől biztató szavakat kaptam, és néztem a plafont, amíg a fülemben a spanyol városnéző buszról hazahozott piros fül-dugaszokon keresztül szólt a zene. Legalább kint voltam Európában.

A telefonomat töltöttem, könyvemmel olvastam (Mikszáth – ne csodálkozz, kórházban a klasszikus a legjobb), dolgaimat szétszortam

két éjjeliszekrényen is, aztán egy éjszaka ápolónői kommandó tört rám, és kiürítette az egyik nachkastilit, mert hoznak egy újabb szenvedőt...

...és vasárnap reggel kibocsátottak. Nem voltak búcsúbeszéd, veres szőnyeg, trombitaszó, csak tb-kártya visszaszerzése, iratok, morcos taxisofőr és szomorú, sivár, szürke város. Otthon a kedvenc ebédem várt. A családról nem is beszélve.

Előzőleg semmit sem vertem nagydobra. Ki tudja, miért, nem akartam dicsekedni.

Röviden ennyi. Semmi sem olyan volt, ahogyan az ember bevonulás előtt képzelet. Semmi sem olyan, ahogyan a kórházból kifelé hétköznap, nagyon közhelyeszerű. Hozzá tartozik egy ember élettörténetéhez, de távolról sem olyan izgalmas, mint egy hadifogság-élmény, mint szökés a Sing Sing fegyházból vagy a Mont Blanc megmászása bekötött szemmel hóviharban.

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (25.)

Az utolsó barát az orvos

Kiss Zsuzsánna

Tükör a zsarnokról

November 16-i lapszámunkban jelent meg Kosztolányi Dezső orvosokat és betegeket ábrázoló írásainak első része, amely a *Nero, a véres költő* című regényéről szóló sorokkal ért véget. A regény a zsarnokot bemutató tükör kora és a mindenkori világ számára. A szélsőségesen hipochonder császár betegségkultuszánál csak költői ambíciója volt nagyobb. Környezete pedig nemcsak brutális ösztöneit, hanem sokirányú személyiségtorzulását is egyre jobban támogatja.

Legelőbb az együttérzés képessége torzul Nérobán gúnyra, majd kegyetlenségé. A lelki szennybe és magányba zárt, az önzéssel körülvett, megtámadt lélekben visszafelé fordul az igazságérzet, a tisztaság és az arányok tisztelete, burjánzani kezdenek a bűnös hajlamok: a gőg, az irigység, az erőszak. És amikor Britannicus, a „szent nyavalyának” nevezett epilepsziában szenvedő féltestvérét nem tudja magához törni, láncolni, akkor elszabadul benne az ördög: megöleti az általa fel sem fogott tehetségű költőt (A testvérek és a Gyilkosság című fejezetek). Mindenközben szenved, elfojtott büntudatot győtri, minden indulatát Britannicus ellen fordítja, majd maga is epilepsziás rohamokat kap. Szentnek tartott „nyavalyatörését” kétféle orvosi módszerrel kezelik: a methodisták éntrendi megvonásokkal és különféle vizes kúrákkal próbálják javítani a szervezetét, a pneumatikusok minden testi bajt a lélekből eredeztetnek, ezért ők hipnóziszerű kúrát alkalmaznak a császáron. A kétféle orvosi irányzat hívei a maguk tudására esküsznek, s másik tábor megvetik, vagy egyszerűen varázslóknak tekintik őket.

Kosztolányi első regénye a tehetőségtelen alkotóról és zsarnok császárról máig felkavaró olvasmány. Zsarnoktükör és művészregény is, mely lélektani hitelességgel közelít a szolgalelkűség kérdésköréhez mind a hatalom, mind az alkotás társadalmi és egyéni dimenzióiban. Egyes kritikusok szerint Nérob császár alakjába Kosztolányi az író társ Szabó Dezsőt is elrejtette, ugyanakkor Kosztolányi vehemens önkritikát gyakorolva saját hírlapírói tevékenységét is „átvilágította”. Mind a császár, mind az író egyfajta szerepbe kényszerül; Kosztolányi a kiszolgálás „színpadi” gépezetét is vizsgálja: a szervilis tanítót, a szervilis népet és a lázadó is (Hegyi Zoltán Imre: *Nero, a véres költő*. Napútonline, 2016. nov. 3.).

Pacsirta, az összetartozás beteges változata

Az emberi és írói, egyéni és közösségi függetlenség, illetve kiszolgáltatottság kérdései előkerülnek Kosztolányi két vidéken (a „kitalált” Sárszegen, e Szabadkáról mintázott fiktív kisvárosban) játszódó regényében is. A *Pacsirta* (1924) a családi összetartozás beteges változatát, a szeretet fonákját mutatja, a „csúnya vénlány” és öregedő szülei egy-

másnak való kiszolgáltatottságát. A kétségbeesetten kapaszkodó összecsapottság akkor sem ér véget, amikor Pacsirta nagy nehezen egy kicsit nyaralni utazik rokonaihoz. A mindennapok unalmas, földhözragadt, alapjában magukra erőltetett szomorú rutinját: magára maradt leányuk sajnálatát félretelve, talán fellélegezhetnek és a maguk életét is élhetnék a szülők, sejklik fel az olvasóban; de leányuk képzelt kötelességből naponta levelet küld haza, nyaralási ideje kiszabott, ráadásul a tervezettnél hamarabb hazatér. A házaspár még fel sem oszúdí, mire a gyors „felszabadulás” élményével kecsgettető italozásba menekülő férj máris megcsömörlik önmagától. Mulasztás, harag, büntudatot, szégyen és gyász keverékét érezve Ákos és felesége nem mer szembenézni a valósággal, inkább visszahajol a boldogtalanul vergődő, lemondásokkal teli életformába, amelyet férjhez nem ment leányuk miatt vettek fel magukra – mindhármukra. Marad az összecsapottság, a céltalanságba fojtott életvágy, az önmegszűnt, természetellenes menekvés a valóság elől. Miért is oly nehéz felismerni az élet valós és egészségesebb lehetőségeit Kosztolányi hőseinek? Hogyan lehet az, aki részvétet és felelősséget érez mások iránt, boldog is?

Az utolsó barát – az orvos

Az *Aranysárgány* (1925) cselekménye ismét Sárszegen játszódik, pár évvel a *Pacsirta* 1899-re helyezett története után. Özvegy Novák Antal gimnáziumi tanár válságos története finom áthallásokkal szól az első világháborút követő magyar összeomlásról, az író-társadalom tanácsalanságáról a zavaros politikai-társadalmi körülmények között, általánosabban egyén és közösség, illetve szerep és személyiség válságáról és az emberi (és értelmiségi, írói) felelősségről. A regény főhőse vakon bízik saját értékrendjében, de éppen e fellazult világra válaszul merevvé váló értékrendnek lesz az áldozata. Novák Antal, a korszak egyes jelenségeinek tükrévé, beleragad „az álszentséggel határos, eszményített és eszményítő szerepbe” – és ez a szerep kissé „visszatszővé teszi” (Bárany László: *Korkép és transcendencia. Kosztolányi és Camus mono-dialógusa*. It 1997/1-2., 204.). Pedig igazán érdekes és jó tanár, megértő osztályfőnök Novák Antal. Mégis az *Aranysárgány* Barabás doktora (aki Camus *Pestis*ének Rieux doktorához hasonlít) éppen a tanárokkal történő összehasonlításban képviseli jobban a részvétet: „Nem élt szenvedélyes kifejezéssel, mint Főrís, nem használt általános szövegeket, mint Ábris igazgató, nem szónokolt [...], s nem vonogatta a vállát [...]. Amit tett, [...] emberi volt, az egyetlen, amit tenni lehet.” (XXVII. fejezet)

Míg az orvosra a bajban van szükség, a tanár szükségessége nem annyira sürgető; Novák Antal is, végső elkeseredésében az orvoshoz fordul, csak nem mer valóban kitá-

rulkozni, igazán esetnek mutatkozni:

„Szorongatta kezét. Nem tudta eddig, hogy ennyire szerette őt. Talán nem is bízott különösebben gyógyító tudományában. Nem várt tőle csodát. De orvos volt, ki a szenvedéssel hivatásszerűen foglalkozik, kinek az a mestersége, hogy lásson minden csúnyát, förtelmezt, hamis káprázatok nélkül szemlélje húsunkat, vérünket, a könnyünket is, mely éppoly mirigyváladék, mint a többi. Előtte semmi sem szűgyen, még sírni sem az. Akinek senkije se marad, annak még mindig ott az utolsó barát, az orvos, [...] Maga ez a gondolat is vigasztalta. Az ősi népek bizalma, imádata ébredt föl iránta, melyek az orvost papnak és varázslónak tartották.” (XXVII. fejezet)

Kosztolányi Barabás doktora egy nyuglódó-betegeskedő, asztaltáncoló világot próbál gyógyítani, akárcsak Mikszáth *Különös házasságának* Medve doktora; de Barabás doktor nem válik áldozattá. A töké-

Tihanyi Lajos: Kosztolányi Dezső (1914)

letlen világban tökéletességre törekvő Novák Antalt viszont diákjai kinevetik, megverik, féltve őrzött leánya teherbe esik egy diáktól, elszökik otthonról. És ha a regény puskagolyóval kezdődik, azzal is zárul, a megalázott és megszegyenyített tanár összeomlik, és véget vet életének.

Édes Anna, az ártatlan gyilkos

Kosztolányi regényíró művészetének csúcsa az *Édes Anna* (1926), ez a világirodalom egészét tekintve egyedülállóan szép és jelentős regény. A cselekmény a magyar történelem egyik legviharosabb korszakában játszódik, 1919 nyarától 1921 őszéig. Ez az időszak Kosztolányi számára is megpróbáltatásokat jelentett, csekély szerepvállalásáért itt ott a zaklatott közéletben (egy lapok hasábjain) heves és túlzó kritika érte. Édes Anna és rabtartói sorsát a világháború utáni káosz és szegénység, a kétféle forradalom, a Tanácsköztársaság végső napjai, a román megszállás, Horthy bevonulása és a trianoni békeszerződés eseményei foglalják keretbe. A regény szöcsöve Moviszter doktor, az ártatlanul gyilkosságba esett Édes Anna gazdáinak,

Vizyéknek egyik bérlője és orvos szomszédja.

Az *Édes Anna* alapötlete Kosztolányi elbeszélése szerint a Kosztolányi házaspár egyik téli vasárnap délutánján pattant ki, amikor az író felesége lustálkodva arról ábrándozott, hogy ha volna nekik egy tökéletes cselédleányuk, akkor ő tovább pihenhetne, és nem kellene kávé készíteni kimennie a szobából, ahol férje dolgozott. Kosztolányi fejében máris alakot öltött a tökéletes cselédleány alakja, jegyzetelni kezdett, és hétről hétre lassan kibontakozott a páratlan sűrűségű és lélektanilag különösen mély cselekmény. Vizi Kornélt és feleségét a budai Attila út 238-as házába „helyezte el” a szerző. A házaspár egyetlen gyermeke, Pirocska meghalt, férj és feleség testileg és lelkileg egymástól eltávolodva, szinte gépiesen él egymás mellett. Vizi „udvariasan” csalja Vizynét, Angélat, aki leányuk halála után idegileg összeroppan, és egyetlen ambíciója az marad, hogy megtalálja a tökéletes cselédet.

A tökéletes cseléd?

A balatonkajári Édes Annát a főbérlőjénél és általában mindenhol helyezkedni jól tudó házmester ajánlja Vizyéknek. Anna valóban tökéletes cselédnek bizonyul mindaddig, ameddig saját maga semmibevelését nyugodt lélekkel és idegzettel el tudja viselni.

De túl sok nyomás nehezedik a törékeny, szelíd és csupa igyekezzettel és megfelelni vágyással teli lányra. Vizyné felelőtlen, korhely unokaöccse pedig, mint ahogy elterjedt „úri” szokás volt, visszaél a lány ártatlanságával, teherbe ejti, majd borzasztó módon elhajtja vele a magzatát, és cserben hagyja az összezavarodott lányt. Anna olyan szert vesz be, amitől eszméletét veszti, rémeket lát, és napokig nem tér vissza a tiszta tudata. A gyógyszer hatására figyelmetlenebb lesz (megvágja a kezét a konyhakéssel), hullni kezd a haja, zsibbad a két karja, kedvét, üdeségét és erejét veszíti a szép fiatal lány. Még így is akad kérője Bátor, a kéményseprő személyében. Anna már-már beleegyezik a házasságba, szabadulna rabtartótól (Tél), amikor Vizyné zsarolni kezdi, s lebeszéli arról, hogy saját önálló életet kezdjen...

Az ideggyenge Vizyné ugyanis megbetegszik abbéli izgalomban, hogy el kellene engednie cselédjét. Moviszter doktor a beteg úriasszonyt úgy vizsgálja, mint hangoló a zongorát – Kosztolányi egyszerre részvéttel és ironikus lélel jeleníti meg a betegségbe menekülő nőt, akit a gondos orvos hiába próbál meggyógyítani: ráhangolni az elengedésre, az élet és a többi ember igazságosabb, valamennyire tárgyilagossá, kevésbé egoista személtére (Anyag, szellem, lélek). A maradásba beletörődött Annát továbbra is gép módjára dolgoztatják.

Szinte öntudatlanul öl

Közben a közállapotok hullámzásában Vizyt kinevezik miniszteri államtitkárnak, aki ezért otthonában nagy ünnepi fogadást ad. Természetesen a vendégfogadás és ellátás minden terhe a megroppant egészségű cselédleányé. Az est végeztén, éjjel, a végkimerülésig lestrapált Anna szinte öntudatlanul esik kettős gyilkosságba. A trianoni szerződés, Csonka-Magyarország Népszövetségre való felvételének híre és Kosztolányi Kommun alatti és az utáni „szereplésének” említése határozza meg a cselekmény zárlatát: Édes Annát az elhúzó per végén elítélik, és Márianosztrára szállítják a női fegyházba.

A társadalmi kórállapotot illetően lényeglátó jellemzéseket találunk a regény lapjain. A regényben szereplő urak szinte állati sorban, de még inkább automata üzemmódban tartják cselédeiket. Ha Vizyné nem társadalmi helyzete és érzelmeiktől kiüresedett családi élete foglya lenne, a szép és jó lányban, Annában akár valódi lelki támaszt és vigaszt lelhetne, hogy boldogabb és emberibb életet éljenek ő, férje és meghalt lánya helyett Anna is... Kosztolányi szoros kapcsolatot sugall egyéni sors és társas kapcsolatok, élethelyzetek és politikai körülmények között. Pontos és világos stílusához illően semmit sem magyaráz túl. Elképesztő tárgyilagossággal jeleníti meg az emberetelenül világos, mértéktartással érez együtt szenvedő hőseivel is, hogy az olvasó annál erőteljesebben, mintegy magától ébredjen rá a jelenségek és dolgok mélyén lappangó keserű igazságokra. Szükszavú, ám kemény kritikával ecseteli, amint Vizi Kornél és unokaöccse, Patikárius Jancsi dölyfösen lenézik a cselédleányt; az „urak” szerint a szegények és a nők, „ezek mind ilyenek” – pedig az alsó társadalmi osztálynak vagy a női cselédeknek tulajdonított vétkekben éppen ők, az „urak”, illetve a férfiak bűnösök.

A cselédhez nem kell orvos

A regény megrázóan ábrázolja, ahogyan Anna bocsánatot kér a csak „szórakozó” úrfiától, és kiszolgáltatja magát neki továbbra is, csirkekopasztó forró vízbe ül, beiszedi a magzatelhajtásra használatos idegmérget – mert természetesnek hiszi saját alávettségét. Mint ahogyan az urak természetesnek tartják azt, hogy egy cselédhez orvost sem kell kihívni... (Valami nagyon keserű)

A regény egyetlen tudatos pozitív hőse, Anna udvarlóján kívül, a mindig valamilyen szegény betegéhez siető orvos. Doktor Moviszter csalja a felesége, és az Attila úti társaság együtt neveti ki a lelkiismeretes, szakmájának élő, szelíd, cukorbeteg orvost. Nem véletlen, hogy Édes Anna bírósági tárgyalásán ő az egyetlen ember, aki nekifohászva (önmagát bátorítva, sursum corda) határozottan védelmébe veszi Annát, vádbeszédet mondva egyúttal az embertelenséget elfogadó, arra akár be is rendezkedő társadalom ellen. A törvényszéki orvos csak annyit állapít meg, hogy Anna erősen verszegény. Moviszter azonban kifakad:

„– Az az érzésem – ismételte makacsul –, az az érzésem, hogy nem bántak vele emberien. Nem úgy bántak vele, mint egy emberrel, hanem mint egy géppel. Gépet csináltak belőle – és itt kitört, majdnem kiabált. – Embertelenül bántak vele. Cudarul bántak vele.” (...Miért?)

A tárgyalótermi jelenetben az író sűrűn váltogatja az elbeszélői nézőpontot, ezáltal iróniája keményebben vág; az orvos egyedül marad Anna védelmében:

„A közönségnek az volt a benyomása, hogy ez a sir szélén álló agg doktor korlátolt ember. Moviszter az is volt. Korlátolt volt. Volt egy korlátja, mely nélkül emberi nagysága megsemmisült, elveszett volna a szabadság meddő korlátlanságában. [...] Visszavánszorgott a tanúk székeihez. Ezek különösen tekintettek rá, s mikor helyet foglalt közöttük, elhúzódtak tőle. Moviszter ezt nem bánta, ő voltaképp nem is tartozott közéjük. Nem tartozott se hozzájuk, se másokhoz, mert nem volt se burzsoá, se kommunista, egy párt tagja sem, de tagja annak az emberi közösségnek, mely magában foglalja az egész világot, minden lelket, aki él és élt valaha, eleveneket és holtakat.” (...Miért?)

(Folytatjuk)

Összhangban az orvos és az ember

Dr. Farkas Éva emlékére

Tartozásaim közül az egyik legfájóbb és immár helyrehozhatatlan, hogy az éveken át tervezett beszélgetés dr. Farkas Éva elismert és közkedvelt segesvári balneofizioterápiás és rehabilitációs szakorvossal minden utam során elmaradt. Holott a róla szóló véleményekből tudtam: sokan irigyelték a segesváriakat, hogy két olyan nagyszerű szakember él közöttük, mint a kitűnő diagnosztika Farkas Éva doktornő és férje, Farkas Miklós kiváló matematikatanár, a Gaudeamus Szórványközpont megálmodója, alapítója és éveken át a vezetője.

Bodolai Gyöngyi

A Farkas Éva doktornővel elszalasztott beszélgetést, amelyet időközben bekövetkezett halála tett immár lehetetlenné, a róla szóló vallomások, vélemények mozaikkockáiból próbálom összerakni így decemberben, amikor 80. születésnapján köszönhettem volna mindazokkal együtt, akik halálával és szeretettel gondolnak rá.

„Aki megment egy életet, az egész világot ment meg” – a Talmudból eredő közmondással jellemzi dr. Farkas Éva balneofizioterápiás és rehabilitációs szakorvos fél évszázados tevékenységét, a Segesváron és a város tágabb (Kőhalom, Székelykeresztúr, Székelyudvarhely, Balavásár, Medgyes határolta) körzetében kifejtett gyógyító munkáját dr. Oprean Petru. A doktornő hűségének bizonyítéka, hogy a több mint fél évszázadból negyven évig a segesvári városi járóbeteg-rendelőben, 12 évig pedig RALMED Rehabilitációs Központban gyakorolta hivatását. Gyógyított nemcsak testet, de lelket is, a páciens türelmesen meghallgatva, igazi keresztény orvosként, segítőkész munkatársként.

Dr. Farkas Éva példát mutatott 57 évnyi házasságával is, amely során a 14 műtéten átesett férjét gondozta, amikor kellett, és mellette állt tervei megvalósításában, munkájában is – jellemezte Farkas doktornőt Oprean Petru és Anca orvosházaspár, akik neki is köszönhetik, hogy idős betegeket gondozó központjukat megnyithatták.

Dr. Farkas Éva (lánynevének Törös Vigh Éva-Erzsébet) életútját immár férje foglalja össze. Kolozsváron született 1943. december elsején, és a kalotaszegi Magyarbikalon nevelkedett. Édesapja az aranykalászos tanfolyamok szellemében, tudományos alapon gazdálkodó ember volt, édesanyja, Törös Vigh Erzsébet okleveles bábaasszony, akinek a kivánságát teljesítve lett második lányából orvos. Az elemi iskolát szülőfalujában, a gimnáziumot Bánffyhadon végezte, 1961-ben Zilahon érettségizett, és még abban az évben felvették a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet Általános Orvosi Karára.

A gyermekkor nem volt könnyű, diákkori barátja, Grenzer Il-dikó így emlékezik: „...most is látom lelki szemem előtt: az osztályban a bal oldali sorban ül csendesen, szerényen, okosan, mindent tud, de nem kérkedik, segít, ahol tud...” Négy évig naponta 7-8 kilométert tett meg esőben, hóban, sárban, fagyban, járta szó nélkül a távolságot Bikal és Hunyad között, ha kellett, naponta kétszer is, emellett szorgalmasan tanult, mindig az elsők sorában. „Otthon sem tétlen-

kedett! Fekvő beteg édesanyját édesapjával ketten látták el, és vezették a háztartást kívül-belül. Szó nélkül! Természetesen!” Testvérei ugyanis (akik a tanügyben dolgoztak) akkor már elkerültek a szülői háztól.

Egyetemi kollégái közül dr. Maria Anna Grauserrel (Ani) – aki kivándorolt Németországba – és dr. Szekrényi Máriával (Babuka) tartott fenn állandó kapcsolatot, valamint a gyógyszerész Veress Lászlóval, akivel Segesvárra való költözésük után szoros barátságot ápoltak.

Dr. Szekrényi Mária így jellemezte kettejük baráti viszonyát: „...az egyetemi évek mindennapjainak kis és nagy történései, a stúdióimok, a vizsgák és megannyi közös esemény, a közös szoba, a közös zsíroskenyér-partik és még sok más élmény alakította ki a két egykori kollegina későbbi emberi és orvosi jellemvonásait, amelyeknek... az

általuk kezelt betegek vették életüket mentő áldásos hasznát”.

Dr. Grauser Anikó írja: Éva rendkívül értelmes volt, ami szorgalommal, valamint szerénységgel társult, így kiváló tanulmányi eredményei voltak. Köztisztelőben állt a diákok és tanárok előtt.

Veress László osztotta orvostanhallgató kollégái véleményét, mely szerint Évike (legtöbbször így becézték) valóban szorgalmas, komoly, kedves, szerény egyetemi hallgatóként közvetlen modorával mindenkiel megtalálta a hangot, alkalomadtán tanácsokat adott.

Az egyetemi évekhez fűződik a romantikus találkozás, megismerkedés a Marosvásárhelyen első évet végzett medika és a Babeş-Bolyai Egyetem matematika-fizika szakán negyedévet végzett tanárjelölt között. Mindketten üdülőjeggyel utaztak a costineşti-i diáktáborba, ahol a végzős fiatalember felfigyelt az ügyes orvostanhallgató lányra. A fiú szerencséje az volt, hogy hazafelé tartva az állomáson találkoztak, ahol a sorban állva a lányoknak is megvásárolta a jegyet. Bár a vonaton sokat beszélgettek, nem kérték el egymás címét. Egy hónap elteltével a fiú belső sugallatra levelet írt a lánynak, s bár csak halványan emlékezett a nevére, a Magyarbikalonra elküldött levélre két hét múlva válasz érkezett. 1962 őszén találkoztak Kolozsváron, amit „egy csodálatos szerelem” követett. „1965-ben eljegyeztük egymást, majd 1966-ban összeházasodtunk. Ekkor én már segesvári tanár voltam, ő meg utolsó évét végezte az egyetemen. Tanulmányait 1967-ben fejezte be kitűnő eredménnyel, és az akkor Brassó megyei Szebernyre nyert kihelyezést. Abban az évben halt meg az édesanyja, aki utolsó éveiben azt re-

mélte, hogy orvosként lánya a közelében lesz. 1968 őszén, amikor az új megyerendszert bevezették, az állása megszűnt, és a Maros megyei Fehéregyházára került, ahol 1972-ig gyermekgyógyászként dolgozott. 1972-ben kezdte meg a balneofizioterápiás szakorvosi képzést. Egy évet a marosvásárhelyi központban töltött, két évet a segesvári rendelőintézetben dolgozott. 1975-ben szakvizsgázott, és 2000. évi nyugdíjazásáig ugyanott működött szakorvosként, akiről mindig a legnagyobb elismeréssel beszéltek. A rossz minőségű felszerelés ellenére rendkívül lelkiismeretesen és szakértelemmel, „szeretettel, tisztelettel, odaadással, magas szintű hivatástudattal hallgatta meg és gyógyította betegeit”. Nyugdíjazása után 2006-ig kétszer is visszahívták, de mivel határozott kérésére sem újították fel a járóbeteg-rendelő elavult készülékeit, 2007. február 1-től 2019-ig a dr. Oprean házaspár által vezetett

RALMED Rehabilitációs Központban dolgozott, és nagy szerepe volt ennek a létrehozásában. Sokszor hangsúlyozta, hogy ez a 12 év volt a legkedvesebb számára egész munkássága idején, mert kizárólag a betegekkel kellett foglalkoznia. „Ha egyetlen szóval jellemezhetném Őt, az a SZOLGÁLAT lenne, a szó legnemesebb értelmében” – emlékezik feleségére Farkas Miklós. Családtagjainak, betegeinek, barátainak „a szolgálata” soha nem jelentett dr. Farkas Éva számára terhet, mert magától értetődőnek, természetesnek tartotta. Főbb jellemvonásai a becsületesség, szerénység, erkölcsi tisztaság, a meg nem alkuvás, az igazság melletti kiállás voltak. A járóbeteg-rendelőben minden páciensével a saját anyanyelvén beszélt, a román mellett magyarul és németül is. Amikor ezt felróták neki, pártgyűlésen, a férje segítségével megírt szövegben az alkotmányt és az akkori államfőt idézte, és kitarását nem tudták megtörni.

„A törekeny alkatú, nagy munkabírási, logikusan gondolkodó Farkas Éva, akinek gyakorlati képessége a szakmai tudással párosult, a klasszikus orvosgenerációhoz tartozott. Akinek mindig volt ideje, energiája a betegek számára... Nála összhangban volt az ember és az orvos” – emlékezik Sz. Kovács Géza festőművész, barátként és gyógyult páciensként egyaránt.

Dr. Paul Horlescu nyugalmazott altatóorvos és asszisztens főfelesége, Mária szerint visszahozta a mosolyt az általa kezelt páciensek arcára, nem szólt meg munkatársait, élete végéig napirenden volt szakmája újdonságaival, amit szívesen beszélt meg a kollégákkal.

„Egész életemben kevés szerencse ért, de a kevesek közül szeretném megemlíteni azt, hogy a segesvári poliklinika fizioterápiás osztályán főasszisztensként dolgoztam Farkas Éva doktornő irányításával és vezetésével”, ő fontosnak tartotta munkatársai szakmai tudásának a fejlesztését is – írja többek között visszaemlékezésében a 80 éves Joó István volt főasszisztens.

Tordai Zoltánt már kisgyermek kora óta ápolta a fehéregyházi orvosi rendelőben, később felesége felépülését követte, majd a fájdalmát megszüntető műtétet is a doktornő javasolta, amiért mértéktelenül hálás ma is.

„Kedves, szelíd szavai és türelme tanított arra, hogy nyugodtsággal és odaadó magatartással végezzük munkánkat. Örvendünk, hogy élete utolsó napjaiban mellette lehettünk, és segíthettünk enyhíteni fájdalmait” – emlékezik volt munkatársai, Révész Orsolya, Hegedűs Enikő, Jakab Csilla, Solomon Mihaela, Matis Theodora, Aflat Vlad, Pureniciu Carmen, Radu Carmen, akikkel hét éven át együtt dolgozott a RALMED Rehabilitációs Központban.

Révész Orsolya (Orsi) írja: „...annyira szerettem és tiszteltem a doktornőt, hogy betegsége alatt úgy kezeltem, mintha saját nagymám lett volna, sokszor fogtam a kezét, megettem, ha már nem tudt önállóan táplálkozni”.

Ha szükségesnek tartotta, rábeszélte, ha nem, lebeszélte a műtétről betegeit, ahogy Dudás László megyesi filmes, fényképész szakember, férje volt tanítványának esetében is történt, aki így emlékezik: „Számomra nemcsak orvos volt, hanem gyógyító is, akinek biztatása többet ért, mint egy marék gyógyszer. Reménykeltő szavai elsősorban a lélekre hatottak, s azután a testre.”

Jól felkészült szakemberként az említettekén kívül számos esetben megtörtént, hogy felismert dagantos, endokrinológiai és más betegségeket, és a megfelelő szakorvoshoz irányította pácienseit.

Közös életükre visszatérve, Farkas Miklós elmondja, hogy felesége társasági lény volt ugyan, de nem szerette a zajos, nagy nyilvánosságot. Mivel férje az évek során a nyilvánosság közepontjában állt, az a tévhit alakult ki Farkas Éváról, hogy nem szólt bele férje dolgaiba. Holott minden döntését közösen megbeszéltek, minden írását, beszédét először feleségének olvastatva fel, csak azután cselekedett. Évának ugyanis minden alkalommal sikerült józanul felmérnie a helyzetet, és rengeteg hasznos tanáccsal látta el férjét.

„Sokszor elmondtam neki otthon és a nagy nyilvánosság előtt is, hogy általa jobb ember lett belőlem... és „az elismerések, diplomák, kitüntetések legalább felét neki kellett volna kapnia... Az ő hatására sokkal bátrabbá váltam, ami az előjárókkal való kapcsolataimat illette, kiálltam az igazam mellett, felvállaltam a konfliktusokat” – vélekedik kapcsolatukról Farkas Miklós. Emlékének ápolása céljából férje megalapította az egyenként 200 euró értékű Dr. Farkas Éva kiválósági díjat egy általános iskolát és egy liceumot végzett diák számára, akik kitűntek tudásukkal a biológia, fizika, kémia terén.

Bár nagyon szerették a gyermekeket, hisz mindkettőjük háromgyermekes családban nőtt fel, az akkori idők legmodernebb kezelése ellenére sem született gyermekük. De mégis lehetőségük nyílt a gyermeknevelésre, hiszen Éva bátyjának a kislánya náluk, Segesváron végezte a középiskolát. Bár voltak nehéz pillanatok is, sikerült rendezni a helyzetet, és az érettségi után az

unokahúg közgazdaság szakon sikeresen tanult tovább, vezető állást töltött be az egyik székelyudvarhelyi neves cégnél, két lányától pedig négy unokája van.

Bevallása szerint Farkas Miklós tanárként kivette részét a gyermeknevelésből, hiszen ezer körül van azoknak a serdülő fiataloknak a száma, akiket matematikára tanított, és akik közül többen is híres emberek, egyetemi tanárok, vállalkozók lettek. Diákjait otthonukban felesége is szeretettel fogadta. Nagy segítségére volt a segesvári szórványotthon kialakítása és működtetése idején is.

Dr. Farkas Éva sok páciensének gyógyulása mellett férje is neki köszönheti, hogy 14 (ebből nyolc nagyon súlyos) operáció után is életben maradt és felépült. Felesége azonnal felismerte, amikor baj volt, és intézkedett, hogy a lehető legrövidebb időn belül műtsék is. Egyik súlyos operáció után például ő figyelmeztette a sebészt, hogy férjének tüdőgyulladásra van, amiből nehéz volt a felépülés.

Szoros kapcsolatot tartottak fenn a szülőkkel, mindkét oldalról, egészségi gondjaik idején készségesen gondoskodott róluk.

Szerették a természetet, sokat és szívesen kirándultak belföldre és külföldre egyaránt. Az együtt megélt élményekről Sz. Kovács Gézáné nyugalmazott tanítónő emlékezik meghatóan szép szavakkal.

2021 nyarán dr. Farkas Éva agyvérzést kapott, és férje beszámolója szerint „a romániai egészségügy nyomorúsága és az orvosi hanyagság miatt a bal füleire teljesen megsüketült”, a bal szemé pedig súlyosan bevérzett, amit gyors orvosi beavatkozással sikerült megmenteni.

Egy pénteki napon déli 12 óra körül lett rosszul, azonnal mentőt hívtak. Mivel a sürgősségi osztályon a két ideggyógyász közül egyik sem vizsgálta meg, Marosvásárhelyre kellett volna bevinni, de a két mentőautó annyira foglalt volt, hogy csak 18 órai várakozás után, hajnali 6 órakor került be a vásárhelyi kórházba, ahol férje szerint nem sok kezelést kapott, és négy nap múlva hazaküldték. A szemét is csak azért sikerült megmenteni, mert időközben Oprean doktor hazaérkezett Segesvárra, és sürgősen intézkedett. Később vérnyomása ingadozásával bajlódott Farkas doktornő, majd egy koponya-CT után kiderült, hogy agydaganata van. A gyors beavatkozást Bukarestben, majd a szakszerű kezelést (kemo- és sugárterápia) Marosvásárhelyen végezték. Az utolsó időszakban a RALMED Egészségügyi Központban kapott gondos és odaadó kezelést már nem segített, és augusztus 6-án, 57. házassági évfordulójuk napján elhunyt.

Férje szerint az Oprean család mindent megtett Éva gyógyulásáért, biztosította a szállítóeszközöket Bukarestbe és Marosvásárhelyre, valamint a szakszerű kíséretet Sebastian Alexandrescu asszisztens személyében. Sebi nagy szeretettel vette körül, ami valamennyire megkönnyítette a rendkívül nehéz utazást és kezelést. Ebben segítségére volt Máthé Éva református diakonissza is.

Befejezésül idézzük Némethi András matematikus, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának leveléből:

„Nagyon sokszor voltam nálatok, úgy is mint diák, és később már családdal. Számomra és később számunkra sokat jelentett a ti otthonotok, Éva jelenléte, kedvessége, támogatása. Ti jelentettétek a segesvári otthonot, az »odahaza« egy részét. Ezt sohasem köszöntük meg rendesen, és Évának már csak gondolatban tudjuk...”

Divatbemutató a romantika jegyében

Immár tizenöt éve szervezi meg a különböző korok stílusát felidéző divatbemutatóit a marosvásárhelyi Phoebo Egyesület Márton Krisztina képzőművész, a Teleki-Bolyai Könyvtár restaurátorának vezetésével. A látványos, hiánypótló divatbemutatókkal szeretnék felhívni a figyelmet az erdélyi tervezők sajátos alkotásaira, másrészt bizonyítani, hogy elmúlt korok művészeti értékeit, stíluselemeit hogyan lehet megőrizni, és a manapság hordható divatos öltözkében felhasználni.

Bodolai Gyöngyi

A merev klasszicizmust felváltó romantika a nemzeti értékek felfedezésének, az érzelmek kitörésének a korszaka, az egzotikus elvágódásé, amelyben jelen vannak a mesék csábító és sötét oldalai is. Mindez az öltözködésre is hatott – hangzott el többek között Márton Krisztina köszöntőjében.

Mivel számomra is kedvelt stílusirányzatról van szó, amelyben a nőies megjelenésen van a hangsúly, a lágy színárnyalatú virágos anyagokon, a karcsú derékon, a bő szoknyákon, a széles gallérú felsőrészen, csipkés, fodros, bő ujjakon,

Balázs Erzsébet – romantika a mában

tal lányok, akik már-már felvehették volna a versenyt a profikkal, de a gazdagon díszített, hímzett, szőtt nappali és estélyi ruhákban a kezdek is tapsot kaptak. Láttunk újrahasznosított anyagokból készült remek összeállításokat, vidám gyermekruhákat is.

A kézdívásárhelyi KreaKids stúdió 4-18 éves diákjai bizonyították, hogy bátor terveket szőnek, sajátos világot álmodnak. Simon Karola

Nagyon modern, fantáziadús ruhakölteményeken láthattuk a romantikus stílus hatását a Marosvásárhelyi Művészeti Főgimnázium IX–XII.-es, valamint a textil-divattervezés szakot frissen végzett diákjainak (Demeter Evelin tanítványai) Alternative kollekciójában. Ugyancsak az említett szakon végzett három lány Retami márkanéven különleges, egyedi ruhákkal jelentkezett. Mutatósak voltak Kurjatkó Orsolya „Anyá és lánya” virágmintás szettjei, valamint a képzelet és a formák dominálta színes ruhák. Csibi Cecília hímzett szoknyái is különlegesen szépek, Balázs Erzsébet romantikus manökenje akár a divatbemutató szimbóluma is lehetett volna. Egyébként újrahasznosított ruhákat mutatott be fodros, csipkés kiegészítőkkal. Drágos Mária szintén azt az utat járja.

Ferenc Zsolt bőrdíszműves tulipános és életfantomumokkal díszített táskáit, övtáskáit és tarsolyait mutatta be, amelyek az ember által legrégebben használt alapanyagból, bőrből készültek.

Göncziné Szilágyi Anna ragyogóan szép hímzett ruhái megérdemelt tapsot kaptak. A csíkszeredai hagyományörző családból származó Antal Eszter szötteit a magyar mintakincs elemeivel díszíti. Simon Lenke Ildikó bodros, fodros bevásárlószatyrai újrahasznosított anyagokból készültek.

Szakács Ágnes jelmeztervező divattervezőként fontosnak tartja a hagyományok, a magyar motívumvilág újrafelfedezését, újragondolását, a mába való átültetését.

Márton Krisztina nagymamája, Antal Ilona elképzelése szerint és édesanyja munkájának köszönhetően a család a másfél éves legkisebb tagjától a legnagyobbig „romantikus múltba öltözött”, és Szakács Enikő féldrágaköböl készült ékszereit viselte. Meghatóan szép pillanat volt.

Társult hozzájuk György Júlia szentkeresztbányai mozgáskorlátozott lány is általa szőtt ruhában.

Valóban egyedi, kézzel készített, a modellhez illő kiegészítőket mutattak be Zsenne (Kutasi Zselyke) modelljei. Hajdó Jolán hímzett, horgolt munkáival volt jelen. Horgolt ruhába öltöztette modelljeit a Larrange kollekció tervezője is. A nonkonformizmus jellemezte Anamaria Pascu eredeti és extravagáns ruháit.

Giuseppe Favia Donna Bella kollekcióját szintén az eredetiség és az elegancia jellemezte. Kényelmes és esztétikus ruhái harmonikusnak tűnnek a testre, kiemelve viselőjének egyéni tulajdonságait. Páll Szidónia kézzel készített ezüst ék-

Szakács Ágnes manökenjei

Fotók: Bodolai Gyöngyi

szereinek díszítőelemei a gyöngyök, a kék topázok, a cirkónia, a gyűrűkbe épített szintetikus rubin.

Antal Hajnal, a 2022-es Román Divathét díjnyertes tervezője extravagáns egyedi kollekcióval jelentkezett. Az elmúlt tíz év alatt, amióta a Selected Bags elnevezésű cégét alapította, több mint tíz tonna papírt hasznosított újra, divattá téve a környezetvédelmet. Táskáit bőrrel és textíliákkal ötvözött hulladékpapírból készülnek, és hamar népszerűekké váltak. Amint elhangzott, nemsokára megjelenik legújabb brandje, az Exuviaet, ami az újjászületés jelképe.

Az Orsó műhelyben a használt, de jó állapotú ruhákból készít kreatív ruhadarabokat Portik Orsolya, aki szerint anélkül is lehet divatosnak lenni, hogy környezetszennyezéssel másoknak ártanánk. Szintén újrahasznosított anyagokból készült Demeter Evelin Fall Rhapsody kollekciója, amely az őszi hangulatot, a mulandó színpompát érzékelteti a kivágás és a rátét technikájával készült ruhákkal.

Romantikus és gótikus stílusjegyek ötvöződnék Frigy Nóra és Jakab Andra finom, nőies ruháiban, amelyekhez újrahasznosított anyagokat is használtak manökenjeik, akiken a bakancsok durvasága és Bálint Hanna Gyopár finom, vékony gyűrűi (Minimal lines) képeznek kontrasztot. Hegedűs Balázs Enikő kollekciójában különböző anyagokból készült darabokban ismétlődik az eukaliptusz növény szépsége.

Az esti órákig elhúzódó divatbemutatón a Navarra Dance tánc csoport és a The Voice vetélkedő marosvásárhelyi győztese, Szakács Erika szórakoztatta a közönséget.

A Kultúrpalota előcsarnokában kézművesek állították ki termékeiket. Bálint Hanna Gyopár érdekes

Kurjatkó Orsolya színes, modern ruhája

formájú, finom ezüstgyűrűit szívesen vásárolták a fiatalok. Benedek Ervin újrahasznosított papírból készült termékeinek (tányéralátétek, különleges formájú dobozok, tálak, kosárcák) és bőrdíszműves termékeknek a színes, gazdag választékát kínálta. Az Ügyes Kezek csoportba járó lányok pedig mind egy szálalig eladták az általuk horgolt méhecskéket. Övtáskákból, kalapokból, sapkákból, sálakból is gazdag volt a kínálat, a Művészeti Főgimnázium diákjai pedig a romantika stílusjegyeit viselő ruhákból készült alkotásaikat állították ki.

A színpad mögötti öltözőkben is nagy volt a sürgés-forgás, bőven volt dolga a fodrászokat képező Traian Vuia Technológiai Líceumot képviselő Magyarosi Kinga tanárnőnek.

Márton Kinga pedig bejelentette, hogy jövőre az impresszionizmus lesz a vezérfonal.

„Romantikába” öltözve a Márton család apraja-nagyja

széles karimájú, gazdagon díszített kalapokon, fejdíszeken, értékes ékszereken, fokozott várakozással vettem részt az eseményen.

Utólag visszagondolva nehéz felidézni, hogy mennyi jó ötletet adott a felvonultatott ruhák sokasága, amelyek között jelen volt a gyermekdivat és a kiegészítők is ékszerek, táskák formájában. A tervezőknek lehetőséget biztosítottak, hogy szabad fantáziájuk is teret nyerjen. Voltak remekül mozgó fia-

Jázmín On ira (elmegyünk) kollekciójában a romantika egyszerűbb jellemzőiből merített kirándulós, vidám gyermekruháinak a megalakításakor. A Kézcsodák kézműveskör tagjai – VI–VII. osztályos tanulók a Dr. Bernády György és a Mihai Viteazul Általános Iskolából – az általuk tervezett horgolt és függönyanyagokból készült ruhákkal jelentkeztek látható sikerrel. Irányító tanáraik Jánosi Mária és Lőrinc Emese Noémi.

Kézcsodák – gazdag választék

Csibi Cecília hímzett szoknyái

Gyerekruhák rókatáskával

Antal Hajnal – hulladékpapírból táská

Ember és állat harmóniája

Szabadban élő kutya- és gazdátlan cicasors

A decemberi fagyos éjszakák és nappalok beköszöntével önkéntelenül feltesszük a kérdést, hogy a kóbor cicák és kutyák miként viselik a mostoha körülményeket. Milyen veszélyeknek vannak kitéve a szabadban élő állatok, és miként segíthetünk a gazdátlan, otthontalan cicákon, kutyákon? – kérdeztük a Noé Bárkaja kisállatklinika vezetőjét, dr. Pálosi Csabát.

Szer Pálosy Piroska

– A szabadban, az udvaron élő, vagy kóbor állatokra a hideg évszak mellett veszélyt jelenthetnek a kihelyezett rágeszélő mérgek, amelyek két-három nap után vérzékenységet okoznak. Ha a gazdi azt tapasztalja, hogy a háziállata mérget fogyasztott, azonnal állatorvoshoz kell fordulni, ugyanis időben hánytatással meg lehet menteni az életét. A véralvadásgátlót tartalmazó egérmérget fogyasztása esetében ha nem sikerül időben meghánytatni az

állatot, akkor a K1-vitamin több napig való adása segíthet. Súlyos esetben vérátömlesztésre is sor kerülhet. Ugyancsak ebben az időszakban kerül előtérbe a fagyálló folyadékokkal való tevékenység, ezért vigyázni kell, mivel édes íze miatt beleihatnak a házi kedvencek. Az etilén-glikol-mérgezés főleg a kíváncsi macskákra jellemző.

A szabadban tartott állatokra ebben az időszakban fokozottan érdemes odafigyelni, ugyanis az energiaigényük kétszeresére nő, több táplálékot igényelnek. Fontos, hogy mindig legyen víz előttük, figyelni kell arra, hogy ne fagyjon meg, ugyanakkor kapjanak szénhidrátban gazdag élelmet, a fekhelyüket pedig téliíteni kell. Az idült ízületi problémákkal küszködő idős állatok számára a porcpótló készítmények és a lazacolaj hosszú távú használata javallott, ugyanúgy a gerincproblémáktól szenvedő idős (és nem csak) állatok esetében is. Amennyiben az állatok beoltása és féregtelenítése ugyancsak elsőrendű feladata a fe-

lelősségteljes gazdinak. Hasznos lehet egy vitaminkúra megfelelő ásványi anyagokkal kiegészítve, természetesen figyelembe véve az állat életkorát. Az enyhébb őszi és téli következtében több a parazita, melyek nem pusztulnak el, és aktívabbak, a bolhák újszintén. A kullancsok által okozott, kutyákra veszélyes betegség a babéziózis, ami végzetes kimenetelű lehet, ezért fontos a külső élősködők elleni védekezés is. A kullancsok tevékenysége 5 Celsius-fok alatt (a maximum nappali hőmérséklet) leáll, a bolhák is hibernálnak a szabadban, de a házban vagy ólban nem. Ezért a bent állatokon (kutya, macska, nyúl, görény) folytatni kell a bolhairást télen is.

– *Időnként megugrik az utcákon csatangoló állatok száma. Ez is évszakhoz köthető, vagy csak véletleneszerű jelenség?*

– Tavasszal és ősszel csúcsosodik a párzási időszak, ezért mind a kutyák, mind a macskák, amennyiben nincsenek ivartalanítva, megszőknek, és a lakhelyüktől távolra csatangolhatnak. Ebben az időszakban gyakoribbak a hormonok által feltöltött konfliktusok és az autós balesetek is, az orvosi rendelőkben pedig megugrik a traumatológiai esetek száma.

– *Mit tehetnek azok, aki nem bírják elviselni a remegő, éhező gazdátlan cicák látványát, de közelharcot folytatnak azokkal, akik gyűlölik azokat, bolhaforrásnak tekintik, és legszívesebben minden macskát kiirtanának a lakótelepek környékéről?*

Cicaház az erkély alatt

Fotók: Szer P. Piroska

– Sok cica él szerető családban, azonban tény, hogy egyre több a kóbor macska is. Egy állatszerető ember fejében pedig ilyenkor, a tél közeledtével felmerül a kérdés, hogy miként vészlik át a telet az utcán, üregekben, járművek alatt, jobb esetben lakótelepi pincékben élő gazdátlan cicák.

A kóbor macskákra leselkedő számtalan veszély közül az éhezés az egyik legnagyobb rizikófaktor, valamint a fertőző betegségek, amelyek védőoltás hiányában nehezen gyógyozhatók. Az éhező állatok a szemében kutató olyasmit is meglehetnek, ami káros vagy halálos lehet számukra. A jó minőségű, tápanyagokban gazdag eleség azonban segít átvészelni a macskáknak a zord téli hónapokat, és ha kerülnek olyan állatbarátok, akik hajlandók gondoskodni az etetésükről, akkor nem kényyszerülnek arra, hogy romlott, kidobált maradékokkal csillapítsák az éhségüket. Arra sem árt figyelni, hogy esőtől védve legyen az etetőtál, így nem veszhet kárba az eső, havazás alkalmával a táplálék. A teljes értékű eledel által erős lesz az immunrendszerük, ami elő-

segíti az utcán való túlélésüket. Célszerű száraz tápot választani, mert az kevésbé romlandó, nem vonzza a rovarokat, és nem fagy meg, mint a konzervfélék. A túléléshez magas fehérjetartalmú étel, halolajban, D- és E-vitaminban gazdag élelemre van szükségük, emellett pedig a friss víztől sem kell megfélemlíteni. A -15 °C már veszélyt jelent a szabadban élő macskák számára. Először a fülük és a farkuk fagyhat meg, majd a lábak, végül az egész test.

Amennyiben van rá lehetőség, búvóhely készítésével enyhíthetők a téli zimankós napok. Eleget pár kartondoboz, amit meleg, puha textiliával kibélelve lehet kényelmessé tenni. A kihelyezett macskaháznak elég nagyoknak kell lennie ahhoz, hogy a cica meg tudjon fordulni benne, és melegen tudja tartani magát, aprócska ajtóval, hogy a meleg ne távozzék könnyen. A cicaházakat a föld fölé emelve meg lehet akadályozni, hogy a meleg nagy részét elnyelje a hideg talaj. Érdekes hőszigetelésre hungarocellal ragasztani a doboz oldalaira és aljára – mondta dr. Pálosi Csaba.

		1.	NAGY TESTŰ ÁLLAT	VÁKUUM FORMÁL	KÁRT OKOZ	MAGAD	TÁBLÁS JÁTÉK (32 BÁBBAL)	GALLY A FAUNA EGYEDE	ERŐD (ANGOL)	KORSZAK	ZOKOG	TENGERI RAGADOZÓ EMLŐS	FOLYADÉK VÁRPALOTA RÉSZÉ	CSILLAG (ANGOL)	RAG. A-NAK PÁRJA	KÉZIMUNKÁZIK	
A rejtvény főszereplője Jules Renard francia író egyik aforizmáját idézzük.		A														K	
		RANGJELZŐ ELŐTAG			MADRIDI SPORTKLUB NÉMET HELYESLÉS				CSILLAGKÉP NINCSENEK SZÜLEI				HÁZFEDÉL SVÁJC FŐVÁROSA				
		START JÓZSEF ATTILA VERSE				NŐI NÉV (AUG. 12.) HOSSZÚ NŐI SÁL					HERVAY GIZELLA FIA KÉZZEL KAPAR					FÉLSZI HISZEKEGY (LATIN)	
2.	H	HATÁRÉRTÉK (LATIN)	HUNCUTSÁG TIBETI SZERZETES		LEDOBOTT KÁRTYA NÖVÉNYVILÁG				NÉMET APA KISSÉ PISZE					LYUKAS CSÓI BARÁT (SPANYOL)			
NEM PRIVÁT THAIFÖLD RÉGEBBI NEVE					MAGYAR PÉNZ (RÖV.) BAGDAD LA-KÓJA		TELEVÍZIO (RÖV.) LYUKAS SÁLI		MAGAS NÖVÉNY SZERET DALOLNI			AZ ARGON VEGYJELE ODA-VISSZA FÉRFINÉV		IDEGEN MŰVÉSZET LÉTEZIK			
				MEG NEM ENGEDETT DÉL-AMER. TARTOMÁNY				NŐI NÉV (DEC. 22.) OLASZ SZERELEM				EURÓPAI NÉP SIC ITUR AD ... (LATIN)					
VIETNÁM KELETI RÉSZÉ				BARACS SZERELME HOZZÁ-TARTOZÓ				NAGYAPA BECÉZÉSE ZENE-DRÁMA					TÖRMELEK-GÁT SZÖGLET				
TENGER, OCEÁN (ANGOL)				NAGY TESTŰ PAPAGÁJ LEKVÁR			ERŐGÉP KICSINYÍTÓ KÉPZŐ					ESEK! FÍÓK TARTALMA!		CSATÁR ÓRÓME ÁLLÓVÍZ			
KÉTESI FALUSI APÓ			BECÉZETT INNIVALÓ FELSÉGI (FRANCIA)			LASSÚ LE-ROMLÁS MENEKÜ-LÉSMÓD				VÁLYÚ MÁR NEM EMLÉKSZIK					JEMENI AUTÓJEL IFJÚ		
			IPAROS GYAPJÚBÓL KÉSZÍTETT SZÖVET			KUTAT CSILLAG (NÉMET)				NAGYON MELEG GLÉDA					VÉGTELEN FALI SZAPORÍTÓ-SEJT		
GLICERIN-CSEPEK!			PARIPA ... HACSATURJAN (ZENESZERZŐ)		TÉLI SPORT LENTI HELYEN		ERREFELEI KIVÁGOTT FATÓRZS		SZINTÉN NE ÉLŐ EGYED			ALFA ÉS OMEGA NITROGEN (RÉG.)		SZÖG-FÜGGVÉNY (RÖV.) BANKBETÉTI!			
BALKÁNI KÖRTÁNC			TERMÉSZETES STILUS HAMU (ANGOL)				NÁLA LEN-TEBRŐL PÁROS ÉR-TELEM!					KERTI MUN-KAESZKÖZ MAGUK				HORDÓ-MÉRTÉK	
LENGYEL-NÉMET FOLYÓ				MAGASRÓL TÉP MORZEJEL				SZENZITÍV BEFOGÓ!					MAGYAROS DAL ERETLEN ARC!				
A GERMÁNIUM VEGYJELE			USA TÓKÉS CSALAD SPANYOL AUTÓJEL				NEMESGÁZ NÉVELŐ			A ... ÖRDÖGE (ARANY J. VERSE) BESÚTI!					TESZ, HELYEZ EGYESI!		
L.N.J.		Y										SZÉL-HAMOS					

December 7-i rejtvényünk megfejtése: **A színház egyetlen problémája a siker, siker nélkül nincs színház.**

Jobb játék, de a győzelemhez szerencse is kellett

Bálint Zsombor

Kétségtelen, hogy feljavult a Seps OSK játéka Bernd Storck érkezése után, de még távol áll az igazítól, így a Galaci Suporter Club Otelul elleni találkozón nagy szerencsére is szüksége volt a csapatnak a 3-2-es győzelemhez. Vagy kevesebb hibára. Mert bizony nem csak a kapott gólokat előzték meg védelmi megingások, Ninaj időnkénti performanszai a frászt hozták a kollégáira és a szurkolókra.

A fizikailag sokkal jobban álló Galac ellen taktikai megoldásokat próbált bevetni Storck, aki a meccs után elismerte: erőnlét tekintetében nem áll jól a csapata. Ugyanakkor az ötvédős rendszerét – noha már előző mérkőzésen is használta – nehezen tudta átjátszani az ellenfél, a folyamatos kereszt-passzok helyett (vagy inkább mellett, mert nem tűntek el teljesen) sokkal közvetlenebbül próbálták támadni az ellenfél kapuját. És csupán négy percre kellett eltelnie, amikor Ștefănescu előrevágott labdájára lecsapott Matei, állva hagyta Yabré, kicselezte Dur-Bozoancát is, és az üres kapuba gurított (0-1). Sőt, a 14. percben ismét becsapták a

galaci védelmet, ezúttal Ștefănescu vihette rá egyedül, de ő megpróbálta ellőni a kapus mellett, aki szögletre ütötte.

A 18. percben pedig újabb lehetőség maradt ki: Safranko fejelte három méterről a gólvonalon álló Cisotti lábába. Kétfólos hátrányban talán elment volna a házigazdák kedve, így azonban felocsúdván lassan átvették az irányítást a középpályán, az OSK védelmét egyre nagyobb nyomás alá helyezték, főleg szögletekkel és szabadrúgásokkal, s a 36. percben Samuel Teles lövését Niczuly a léc alá tolta fölé.

Három perccel később azonban már nem tudta megakadályozni az egyenlítést: a lazán hagyott Pop kapott labdát a tizenhatoson belül, átvétel nélkül rálőtte, a labda a bal kapufáról visszapatant az ötösre, ahol az üresen érkező Macielnek csak formáságot kellett teljesítenie (1-1). Szünetig folytatódott a galaci nyomás, a néha kétségbeesett OSK-védekezés, bár a félidő utolsó lehetőségét egy szöglet után Kecskés hagyta ki, akit enyhén visszarántott az ellenfele. Oké, nem volt teljesen egyértelmű a szabálytalankodás, de sokkal inkább volt tizenegyes, mint az a két szituáció, amelyeket egy hétig vesztetett a bukaresti sajtó, s amelyekért

szerintük büntető járt volna a Dinamónak az előző bajnoki találkozón.

Szünetben Storck rendet rakott a középpályán, beküldte Páunt Rodriguez helyett, és enyhült a galaci nyomás, mi több: az OSK ismét veszélyessé vált. Otelit (aki az 5. perctől felhasadt és a pálya szélén összevarrt szemhéjjal játszott, miután összefejelt Pop-pal) már a 46. percben próbára tette Dur-Bozoancát. A 63. percben a menteni próbáló Yabré majdnem öngólt vétett, Dur-Bozoancá hárított, Alimi pedig telibe találta a tizenhatos közepéről Cisottit. Egy perccel később Safranko perditése szállt fölé, de a következő támadás során megszületett az OSK második gólja. Ștefănescu kapta a jobb szélen, befelé cselezett, hogy bal lábbal tudjon löni, az első védő után ott termett a társa, aztán a harmadik is, de miután a harmadik védőn is túljutott, többet már nem akadtak, hogy elállják a lövőrést, az OSK csatára pedig 16 méterről a léc alá küldte a labdát (1-2).

Még ekkor sem lankadt a sepsiszentgyörgyiek támadókedve, és Ciobotariu a 69. percben egy méterről nem tudta fejrel a kapu felé irányítani a labdát, amely így mellé szállt. Galac négyet is cserélt egyszerre, és ismét veszélyesebbé vált, bár előtte még Ciobotariu (ezúttal) a hálóba fejtelt egy szöglet után (1-3), s a kétfólos előny nagyon fontosnak bizonyult. A 80. percben ugyanis Miguel Silva közeli fejesét bravúrral hárította Niczuly, a 83. percben viszont szépített az Otelul: Páun labdát vesztett a középpályán, a gyors ellentámadás felkészületlenül találta

Jegyzőkönyv

Labdarúgó Szuperliga, 19. forduló: Galaci Suporter Club Otelul – Sepsiszentgyörgyi Seps OSK 2-3 (1-1).

Galac, Otelul-stadion. Vezette: Marian Barbu (Fogaras) – Stelian Slabu (Brassó), Ionel Dumitru (Gherghița). Tartalék: Ovidiu Robu (Chitila). Ellenőr: Cristian Nica (Ploiești). Videóbíró: Andrei Moroiță (Ploiești). Segédvideóbíró: Mihăiță Necula (Bukarest).

SC Otelul: Dur-Bozoancă – Adăscăliței, Yabré (69. Lopez), Lovrić, Miguel Silva, Živulić (70. Neagu), Cisotti, Samuel Teles (76. Cîrjan), Maciel, R. Pop (70. Fatai), Brădișteanu (70. Rus).

Seps OSK: Niczuly – Kecskés, Ninaj, Ciobotariu, Otelit (76. Oroian), Alimi, Rodriguez (46. Păun), Varga (87. Damașcan), Ștefănescu (76. Fl. Ștefan), Safranko, Matei (87. Ion Gheorghe).

Gólszerző: Maciel (39.), Cîrjan (83.), illetve Matei (4.), Ștefănescu (64.), Ciobotariu (75.).

Sárga lap: Bodișteanu (30.), Živulić (61.), Neagu (77.), illetve Matei (5.), Alimi (85.), Niczuly (90+2.), Kecskés (90+3.), Fl. Ștefan (90+4.), Damașcan (90+4.).

a védelmet, és Cîrjan tíz méterről a jobbba vetődő Niczuly bal oldala mellett a hálóba perditett (2-3).

A mérkőzésen hét percet hosszabbított a játékvezető, így mintegy negyedórát kellett még kihúznia az OSK-nak keservesen védekezve, néha sárga lapok árán is. A 90+2. percben pedig a bajnokság egyik legnagyobb

lehetőségét hagyták ki a házigazdák. Fatai feje a felső lécről magas ívvel pattant a kapu elé, Silva egész közel duplázását Páun a gólvonalról fejelte ki, egyenesen Cîrjan elé, aki két méterről, erőből belelőtte a vonalon álló Ninajba, a labda pedig oldalra pattanva szögletre vándorolt.

Az önbizalmat növelő győzelem után a Seps OSK vasárnap 21 órától azt a Kolozsvári CFR-t fogadja, amelynek öt forduló óta nem sikerült győznie.

Nagyon megünnepelték a galaciak az egyenlítő találatot, de túl korainak bizonyult az örömk

Fotó: az SC Otelul közösségi oldala

A tabella						
1. FCSB	19	11	5	3	32-19	38
2. CFR 1907	19	9	6	4	32-19	33
3. CSU Craiova	19	9	5	5	27-19	32
4. Rapid 1923	19	8	7	4	34-22	31
5. Kolozsvári FCU	19	7	8	4	28-26	29
6. Hermannstadt	19	6	10	3	26-19	28
7. FCV Farul	19	8	4	7	30-31	28
8. Petrolul 52	19	5	11	3	22-20	26
9. Voluntari	19	6	6	7	26-32	24
10. SC Otelul	18	4	11	3	19-17	23
11. Seps OSK	18	6	5	7	21-21	23
12. Jászvásár	19	5	7	7	22-26	22
13. UTA	19	5	7	7	21-26	22
14. U 1948 Craiova	19	6	3	10	30-33	21
15. Dinamo 1948	19	2	4	13	10-31	10
16. Botosán	19	0	9	10	18-37	9

93. percben szerzett góllal jutott a Benfica a BL-ből az Európa-ligába, ahol a Sevilla nem védhet címet

Hibátlan maradt a Real Madrid, a tavalyi döntős csak másodikként ment tovább, az Union Berlin és az EL-címvédő Sevilla számára véget ért a nemzetközi kupakaland.

Az olasz bajnok Napoli hazai pályán vívott ki-ki mérkőzést a portugál Bragával, amelynek nyernie kellett volna ahhoz, hogy megelőzze esélyesebb riválisát. A vendéglátó azonban már az első félidőben két gólt szerezve eldöntötte az összecsapást, végül pedig 2-0-ra nyert. A portugálok azonban harmadikként folytathatják szereplésüket az Európa-ligában, mert az Union Berlin nagyszerű meccsen 3-2-re kikapott a százszázalékos teljesítménnyel csoportgyőztes Real Madridtól.

Az Európa-ligában címvédő Sevilla nem ismételhette meg ideai sikerét, mivel a Lens vendégeként kedden 2-1-re kikapott, így utolsóként zárt a Bajnokok Ligája B csoportjában. Az EL-ben hét diadalával csúcstartó spanyol klubnak győznie kellett volna francia riválisá otthonában, hogy megelőzze és így harmadikként átkerüljön a második számú európai kupasorozatba, ez azonban nem sikerült. A Lens a győztes gólját a 96. percben szerezte.

A már továbbjutott csapatok csatáján nem bírt egymással az első Arsenal és a második PSV Eindhoven: 1-1-es döntetlen született a holland csapat otthonában.

Az A csoportban Koppenhága ki-ki mérkőzésen a vendég Galatasarayt 1-0-ra legyőzve biztosította helyét a legjobb 16 között. A törökök viszont átkerültek a második számú európai kupasorozatba, mert a Manchester United hazai pályán egygólos vereséget szenvedett a csoportelső Bayern Münchentől.

A D csoportban csak a csoportelső és a harmadik hely volt kérdéses a játéknap előtt. Előbbiért a Real Sociedad és az Internazionale csatázott, a döntetlen pedig

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, csoportkör, 6. (utolsó) forduló:

A csoport: Manchester United (angol) – Bayern München (német) 0-1, FC Koppenhága (dán) – Galatasaray (török) 1-0 (0-0). A csoport végeredménye: 1. Bayern München 16 pont, 2. Koppenhága 8, 3. Galatasaray 5, 4. Manchester United 4.

B csoport: Lens (francia) – Sevilla (spanyol) 2-1, PSV Eindhoven (holland) – Arsenal (angol) 1-1. A csoport végeredménye: 1. Arsenal 13 pont, 2. PSV Eindhoven 9, 3. Lens 8, 4. Sevilla 2.

C csoport: SSC Napoli (olasz) – Braga (portugál) 2-0, Union Berlin (német) – Real Madrid (spanyol) 2-3. A csoport végeredménye: 1. Real Madrid 18 pont, 2. SSC Napoli 10, 3. Braga 4, 4. Union Berlin 2.

D csoport: Internazionale (olasz) – Real Sociedad (spanyol) 0-0, Salzburg (osztrák) – Benfica (portugál) 1-3. A csoport végeredménye: 1. Real Sociedad 12 (7-2), 2. Internazionale 12 (8-5), 3. Benfica 4 (7-11), 4. Salzburg 4 (4-8).

A csoportok első két helyezettje a nyolcaddöntőbe jut, míg a harmadik átkerül az Európa-ligába. Az európai kupasorozatok sorsolását hétfőn rendezik Nyomban a tavaszi folytatásra.

a spanyol gárdának kedvezett jobb gólkülönbségének köszönhetően. A harmadik helyért a Salzburg a Benficát fogadta, a portugáloknak legalább kétfólos sikert kellett aratniuk ahhoz, hogy megelőzzék az osztrák riválist, ezt végül az alighogy beküldött Arthur Cabral a 92. percben sarkokkal szerzett góljával érték el.

Európai focikörkép

* Angol Premier Liga, 15. forduló: Aston Villa – Manchester City 1-0, Brighton & Hove Albion – Brentford 2-1, Everton – Newcastle United 3-0, Fulham – Nottingham Forest 5-0, Luton – Arsenal 3-4, Sheffield United – Liverpool 0-2, Tottenham – West Ham United 1-2, Wolverhampton – Burnley 1-0, Crystal Palace – Bournemouth 0-2, Manchester United – Chelsea 2-1; 16. forduló: Aston Villa – Arsenal 1-0, Brighton & Hove Albion – Burnley 1-1, Crystal Palace – Liverpool 1-2, Everton – Chelsea 2-0, Fulham – West Ham United 5-0, Luton – Manchester City 1-2, Manchester United – Bournemouth 0-3, Sheffield United – Brentford 1-0, Tottenham – Newcastle United 4-1, Wolverhampton – Nottingham Forest 1-1. Az élcsoport: 1. Liverpool 37 pont, 2. Arsenal 36, 3. Aston Villa 35.

* Spanyol la Liga, 16. forduló: Atlético Madrid – Almería 2-1, Betis – Real Madrid 1-1, Alavés – Las Palmas 0-1, FC Barcelona – Girona 2-4, Cádiz – Osasuna 1-1, Getafe – Valencia 1-0, Granada – Athletic Bilbao 1-1, Villarreal – Real Sociedad 0-3, Rayo Vallecano – Celta Vigo 0-0, Mallorca – Sevilla 1-0. Az élcsoport: 1. Girona 41 pont, 2. Real Madrid 39, 3. Atlético Madrid 34, 4. FC Barcelona 34.

* Olasz Serie A, 15. forduló: Atalanta – AC Milan 3-2, Cagliari – Sassuolo 2-1, Empoli – Lecce 1-1, Frosinone – Torino 0-0, Hellas Verona – Lazio 1-1, Inter – Udinese 4-0, Juventus – Napoli 1-0, Monza – Genoa 1-0, AS Roma – Fiorentina 1-1, Salernitana – Bologna 1-2. Az élcsoport: 1. Inter 38 pont, 2. Juventus 36, 3. AC Milan 29.

* Német Bundesliga, 14. forduló: Borussia Dortmund – RB Lipcse 2-3, Union Berlin – Mönchengladbach 3-1, Eintracht Frankfurt – Bayern München 5-1, Wolfsburg – Freiburg 0-1, 1. FC Köln – Mainz 0-0, Hoffenheim – Bochum 3-1, Werder Bremen – Augsburg 2-0, VfB Stuttgart – Bayer Leverkusen 1-1, Heidenheim – Darmstadt 3-2. Az élcsoport: 1. Bayer Leverkusen 36 pont, 2. Bayern München 32, 3. VfB Stuttgart 31.

* Francia Ligue 1, 15. forduló: Lorient – Olympique Marseille 2-4, Metz – Brest 0-1, Montpellier HSC – Lens 0-0, Nice – Reims 2-1, Lyon – Toulouse 3-0, Paris St. Germain – Nantes 2-1, Strasbourg – Le Havre 2-1, Stade Rennes – AS Monaco 1-2, Clermont – Lille 0-0. Az élcsoport: 1. Paris St. Germain 36 pont, 2. Nice 32, 3. AS Monaco 30.

Fizet az egészségbiztosító

(Folytatás az 1. oldalról)

Érdeklődésünkre, hogy van-e remény arra, hogy a novemberre leszerződött összeget is átutalják, a doktornő hozzátette, hogy ennek a határideje december 18-án jár le. Ha addig nem kapják meg, akkor fognak határozni a további teendőkről.

Az utóbbi időben nagy problémák voltak az országos integrált egészségügyi rendszer működésével is, nehezen vagy nem is sikerült az elvégzett szolgáltatásokat érvényesíteni és nyilvántartani, amire ezúttal is felhívták az országos pénztár figyelmét. Változott-e valamennyit a helyzet? – kérdeztük Băilă doktor-nőtől.

– A rendszer működése legalább két éve nagyon problematikus. Beadvánnyal fordultunk az Országos Egészségbiztosítási Pénztárhoz is, de nemhogy ígéretet, még választ sem kaptunk.

Szerkesztőségünk is hasonlóképpen járt a Közegészségügyi Igazgatósággal. Olvasóink érdeklődése nyomán a kanyarójárvánnyal kapcsolatos tudnivalókról szeretnénk volna tájékozódni – annál is inkább, hogy egy hét hónapos Brassó megyei csecsemő behalt a

betegségbe – de az illetékesek nem vették fel a telefont. Ezt a béremelésért folyamatban lévő tiltakozásuk számlájára írtuk, azonban az írásbeli kérdéseinkre sem adtak választ. Holott a lakosságnak joga van ismerni a járványhelyzetet, már csak azért is, hogy védekezni tudjanak, és tisztában legyenek a védőoltással kapcsolatos valós tudnivalókkal.

– Utolsó információnk szerint az év kezdetétől 620 esetet igazoltak megyénkben, a legtöbbet az országban. Kérték tőlünk az oltatlan gyermekek számát, járvány idején ugyanis korábban be lehet oltani a gyermekeket, mint amikor nincsenek veszélyben. Az egyéves kort kilenc hónaposra csökkentették az oltási kampány kibővítésének az időszakára. Az oltást egyéves korban lehet megismételni, az emlékeztető oltást öt éves korban kapják a gyermekek – tette hozzá Băilă Iulia.

– Van-e továbbra is ellenállás, visszautasítás a szülők részéről?

– Igen, akik a Facebookról, a Google-ből tájékozódnak, visszautasítják az oltást, holott esetenként nagyon súlyos lehet és sok szövődéssel járhat a betegség – válaszolta érdeklődésünkre a patronátus vezetője.

Éjszakai séta a téli napfordulón az állatkertben – csak bérleteseknek

Idén a legrövidebb napon és a leghosszabb éjszakán, azaz december 21-én este 9 órától bérleteseket rendkívüli, vezetett éjszakai állatkerti sétára hívjuk.

A rendezvény minden bérlettel rendelkező látogatónk számára ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

Minden bérletesünket szeretettel várjuk!

Regisztrálni az alábbi linken lehet: <https://zootirgumures.ro/hu/ejszakai-seta-a-teli-napfordulon-az-allatkertben-csak-berleteseknek/>

(közlemény)

Könnyek, mosolyok, emlékek

Három évtizede a színpadon

Múlt vasárnap ünnepelte fennállásának 30. évfordulóját a balavásári Eperjesi Mimi színjátszó kör, amelynek tagjai érzékenyülve tekintettek vissza a megtett útra.

Gligor Róbert László

Megható esemény, sok könnyes szem és sok szép emlék – így jellemezhető a balavásári művelődési otthonban tartott múlt vasárnapi ünnepség, amelyen a színjátszó kör három évtizede alatt fellépő közel száz személyből mintegy hatvan jelen volt.

Az alkalom kezdete is rendhagyó volt, mintha csak egy régi próbára csöppentek volna vissza a jelenlevők a múltba: Székely Ella vezető röpködő utasításai töltötték be a termet, de aztán a hang csendesebbé szelődött, majd arról beszélgettek, milyen volt évekkkel, évtizedekkel ezelőtt próbálni, színpadon játszani, és hogy amit akkor a deszkákon előadtak, azt ma valóságként éljük meg. Akkor családot, szerelmet játszottak meg, most pedig igazi családként voltak jelen: van tíz olyan család, ahol az anya, apa és a gyerek is tagja volt a csoportnak a három évtized alatt. Szenzációs volt újraélni a felelevenített emlékeket, a belső titkokat – nem csoda hát, hogy sokan meghatódva vették át az emléklapot és a szál virágot, de a csoport vezetője is elszírta magát, amikor a tizenöt évvel ezelőtti színjátszó házastoktól virágot kapott.

Varga Adorján András polgármester köszöntőjében sajnálatának adott hangot, amiért ő gyermekkorában nem lehetett részese egy ilyen színjátszó közösségnek. A jelenlegi fiatal színjátszó csoport egy rövidebb színdarabot, a Karácsonyi angyalokat adta elő, ami remekül sikerült, annak ellenére, hogy csak harmadszor álltak közönség elé.

„Hosszú történet”

Harminc év nagyon hosszú idő, az alatt számos nemzedék váltotta egymást a színpadon. A kezdeti időszakot az utánpótlás hiányában a házások csoportja váltotta fel, majd kö-

vetkezett egy újabb öt év, amikor huzamosan huszonkét fiatal játszott – talán ez volt a „csúcspont”, ekkor tanultak be és adtak elő itthon és a környező településeken olyan darabokat, mint a Liliomfi, a Nagymama, az Ingyenélők, a Dupla kanyar, a Buborékok, de a legmeghatóbb előadás a 20. évfordulón előadott Földindulás volt – ekkor már volt néhány olyan élethűen alakító személy is, aki városi színházban is megállta volna a helyét. Volt olyan év is, amikor a csoport 600 oldalnyi szöveget tanult be. „Hosszú történet, sok minden van benne” – tekintett vissza a három évtizedre Székely Ella, aki kezdetben a lelkes feleségeként, később a helyi tanács oktatási és művelődési szakbizottságának elnökeként, a Balavásárárt Egyesület megalakulása óta projektfelelősként vezeti a színjátszó és az irodalmi kört.

A színjátszó kör már megalakulása óta az Eperjesi Mimi nevet viseli. Az egykori balavásári földbirtokos lányának romantikus, de tragikus sorsa megragadta a fiatalok fantáziáját, ezért ezt a nevet választották, idén pedig a felújított művelődési otthon is ezt a nevet vette fel. A színjátszó kör fennállásának huszadik évfordulóján emlékkövet állítottak a művelődési otthon melletti parkban, és azt tervezzük, hogy az Eperjesi kisasszony sírján álló kőkoporsót a Mimi-hegyről behozzák ide, ezzel is megjelölve a három évtizedes múltat.

Szeretettel, áldozattal

A színjátszó kör kezdetére visszatekintve megtudtuk: az egyházközségnek volt egy igen jó ifjúsági csoportja, s a heti programok során felvetődött az ötlet, hogy tanuljanak be egy színdarabot. Ettől annyira kedvet kaptak a fiatalok, hogy nemzedékek követték egymást a színpadon. Amikor nem volt elég gyermek, a házások vették át a kezdeményezést, a házasság hete alkalmából vagy a házások báljára mindig betanultak egy-egy jelenetet, de olyan komolyabb darabot is, mint az Autós menyasszony. Akkor kezdődött el hangsúlyosabban a színjátszás, amikor az emberek kezdtek elmagányosodni, visszahúzódnak a televízió, majd a telefon világába: akkor érezték igazán szükségét a közösségteremtő alkalmaknak, illetve a színjátszó kör közösségmegtartó erejét is ekkor kezdték megérezni. Amellett, hogy hatalmas szövegeket tanultak meg, az egyének személyisége is fejlődött. Nem mindenkinek adatott meg az a tehetség, hogy közönség előtt beszéljen, de mindenkiből megpróbálták kihozni a legjobbat, és így erősítették a gyerekek, fiatalok önbizalmát.

Sokan megjelentek az egykori és mai színjátszók közül a múlt vasárnapi ünnepségen

A színjátszás mellett a nemzedékek mást is kaptak: mai napig színházba járnak, rendszeresen kirándulnak. Székely Ella úgy érzi, talantumot kapott Istentől, hogy a maga világgosságát továbbadja másoknak. Szereti a falut és lakóit, és azt szeretné, hogy az emberek kilépjenek a szűkebb környezetükből, művelődjenek, megismerjék a világot. Lelkészcsládként is mindig arra törekedtek a férjével, hogy minél többet adjanak át másoknak magukból – szeretettel, áldozattal. Ezért végzi azóta is összetett kulturális és közösségi munkáját a faluban.

Több család is van, ahol szülők és gyermekek egyaránt tagjai voltak a színjátszó körnek
Fotó: Balavásárárt Egyesület

A mai színjátszó fiatalok egy rövid előadással is felléptek

A vállalkozók még felajánlhatják a megmaradt szponzorlapot

Megyei viszonylatban a civil szervezetek azok a műhelyek, amelyek a helyi kihívásokra helyi megoldásokkal szolgálnak, legyen szó oktatási kérdésekről, szociális problémákról, egészségről, kultúráról, környezetvédelemről vagy sportról, tevékenységüket tehát fontos támogatni.

A vállalkozóknak lehetőségük van arra, hogy a 2022-ből megmaradt szponzorlapjukat felajánlják a civil szervezeteknek (lásd a 2022. szept. 22-i 1679. sz. kormányrendeletet).

A vállalkozóknak két lehetőségük van: vagy odaítéltek ezt az alapot egy civil szervezetnek, vagy engedik, hogy adóként bent maradjon az államkasszában. A tudatos és közösségükre figyelő vállalkozók általában az első megoldást választják.

Ebben az esetben szponzorszerződést kell kötniük

valamely civil szervezettel, majd a könyvelőnek ki kell töltenie a 177-es formanyomtatványt. Ezt legkésőbb december 25-ig kell leadni a pénzügyhöz.

– A civil szervezetek fontos szerepet töltenek be a társadalomban, miközben nagyon korlátozott az anyagi forrásuk. Gond, hogy a megnyert pályázatok utófinanszírozásuk, a bankok nem adnak kölcsönt, még akkor sem, ha 100 százalékos finanszírozású pályázatot nyertek meg. Nagyon jó lenne, ha a megmaradt szponzorlapot a helyi vállalkozók a helyi civil szervezeteknek nyújtanák, úgy, ahogy a nyugati országokban teszik. A könyvelőknek egy kis pluszmunkát jelent, de nem megterhelő, hiszen egy nyomtatványt kell kitölteni, amit az ünnepekig kell benyújtani – nyilatkozta Szabó Izolda, a mezőmadrasi Pro Ruris Egyesület elnöke. (mezey)

2024. január 1-től kötelező a RO elektronikus számla a romániai vállalkozások közötti (B2B) tranzakciók esetében

A Brassói Regionális Pénzügyi Főigazgatóság tájékoztatja az adófizetőket, hogy 2024. január 1-től Romániában a vállalkozások közötti (B2B) tranzakciók esetében kötelező a RO e-számla.

Ezzel kapcsolatban az Adó- és Pénzügyi Hivatal kidolgozta és közzétette a RO e-számla országos elektronikus számlázási rendszer használatára vonatkozó útmutatót.

Az útmutató a www.anaf.ro weboldalon, az Adófizetőknek nyújtott segítség, adófizetőknek nyújtott szolgáltatások, aktuális útmutatók és egyéb tájékoztató anyagok menüpontban található, és a következőkről tájékoztat:

- » Hogyan használja a rendszert, és hogyan fér hozzá?
- » Hogyan használja az ingyenes applikációt?
- » Kérdések és válaszok.

Az adófizetők további információkat kaphatnak:

– a Saját Virtuális Tér (SPV) szolgáltatás révén – egységes kapcsolattartási űrlap, Adóügyi segítségnyújtás és útmutatás menüpont;

– telefonon, az ANAF 031.403.91.60-as számán.

A kommunikációs, közkapcsolati és sajtóosztály

*

Két webinarium a RO e-számlázásról decemberben

2024. január 1-jétől az országban az árut szállító és szolgáltatásokat végző gazdasági szereplők számára kötelezővé válik a RO e-számlázási módszer.

A Pénzügyminisztérium és az Adó- és Pénzügyi Hivatal (ANAF) szakemberei december 14-én és 21-én két webinariumot tartanak a RO e-számlázásról.

A webinariumok 2 órásk lesznek, és tartalmaznak egy kérdezz-felelek részt is. A regisztráció egyszerű, közvetlenül az ANAF honlapján a webinariumok időpontjáig lehet jelentkezni, a szabad helyek függvényében.

A RO e-számla országos elektronikus számlázási rendszer használatáról szóló útmutatót is közzétették az ANAF honlapján, az Adófizetőknek nyújtott segítség/Szolgáltatások az adófizetőknek/Aktuális útmutatók és egyéb tájékoztató anyagok címszó alatt.

Az országos RO e-számlázási rendszer azért jött létre, hogy a gazdasági szereplők számára lehetővé tegye az elektronikus számla kiállítását és fogadását.

Az e-számlázási rendszer nemzetközi szintű szabványosítása jelentős előnyökkel jár a gazdaság működése, a környezeti hatás és az adminisztratív terhek csökkentése szempontjából.

A RO e-számla nemzeti számlázási rendszerről további információk a következő módokon érhetők el:

- » a Pénzügyminisztérium honlapján: a www.mfinante.gov.ro címen;
- » az Adó- és Pénzügyi Hivatal honlapján: www.anaf.ro;
- » telefonon, a központi adófizetői segítségnyújtó szolgálat számán: 031.403.91.60;
- » a területi adóhivataloknál.

A kommunikációs, közkapcsolati és sajtóosztály

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	• Marmed	- 0265/250-344	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
– információ	járóbeteg-rendelő:	- 0756-468-658	- központ	- 0265/208-800
• Központosított ügyelet	Labor	- 0729-024-380		- 08008-208-888
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD,	e-mail: marmed@marmed.ro ,		• Fogasztóvédelmi hivatal	- 0265/254-625
Csendőrség, Mentőállomás):	www.marmed.ro		• Vasútállomás	- 0265/236-284
• Rendőrség	• Dora Optics	- 0733-553-976	• VIII Kft.: temetkezés, segélyintézés	
• SMURD (betegekkel	• Dora Medicals	- 0265/212-971	(0-24 óra), professzionális balszamoszás	
kapcsolatos információk)	• Radiológia, echográfia		Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119
• Sürgősségi szolgálat:	Dr. Jeremiás István	- 0265/222-446		- 0744-282-710
- gyermekeknek	• Emma vendéglő,	- 0740-083-077	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
Marosvásárhelyi	hidegtálcák készítése	- 0365/404-664	koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
Polgármesteri Hivatal	• Prefektúra	- 0265/266-801	koszorúk	- 0745-606-269
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS,	• RDS–RCS	- 0365/400-401	és halottszállítás	- 0758-047-604
otthongondozó szolgálat,		- 0365/400-404	• Maros megyei RMDSZ	- 0265/264-442
8–16 óra között:	• Áramszolgáltató vállalat	- 0800-500-929		- 0265/262-907
	- vidék	- 0265/929		
• Optika-Optofarm	• Delgaz Grid	- 0265/200-928		
		- 0800/800 928		
	• Aquaserv:			
• Optolens szemsebészet	- hideg víz-csatorna	- 0265/215-702		

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

Közlemény ingóság eladásáról

2024. január 10-én 11 órakor a Marosludasi Adó- és Pénzügyi Osztály székhelyén – Marosludas, Köztársaság utca 25. szám – nyilvános árverésen értékesítik a VINTAGE PIZZA CLUB KFT. – székhelye: Marosvásárhely, Forradalom u. 29. szám, adószáma: 37358211 – marosludasi, E60 út melletti – irányítószám: 545200 – Grill Inn Forest-beli következő ingóságait: jó állapotú pizza-előkészítő asztal, kikiáltási ár 7.486 lej; jó állapotú mosógép, kikiáltási ár 2.313 lej.

Az ár a becsérték, nem tartalmazza a héát, első árverés. A javak nincsenek megterhelve.

A vásárlásban érdekelteket felkérjük, hogy legalább egy nappal az árverés előtt mutassák be a következő iratokat:

- vásárlási ajánlat
 - a részvételi díj kifizetését igazoló irat vagy garancialevél – a részvételi garancia a kikiáltási ár 10%-a, és a Marosludasi Kincstárban nyitott RO68TREZ480506701XXXXXX számlára kell befizetni; címzett a Maros Megyei Közpénzügyi Hivatal (adószám: 4322637)
 - az ajánlattevőt képviselő személy meghatalmazása
 - román jogi személyek esetében a Cégbíróság által kibocsátott cégbejegyzési okirat másolata
 - külföldi jogi személyek esetén a cégbejegyzési okirat román nyelvű fordítása
 - román magánszemélyeknek a személyazonossági igazolvány másolata
 - külföldi magánszemélyeknek a személyazonossági/útlevél másolata
 - saját felelősségre tett nyilatkozat arról, hogy az ajánlattevő nem az adós cég közvetítője.
- A vásárló köteles betartani az olyan sajátos törvényeket, mint a környezetvédelmi és örökségvédelmi, valamint egyéb hasonló jogszabályok.

Bővebb tájékoztatás

a 0265/411-321-es telefonszámon, 113-as mellék.

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

NŐI BENTLAKÓT várunk

a Gyulafehérvári Caritas bűzbesenyői
GONDVISELÉS HÁZA IDŐSEK OTTHONÁBA.

Érdeklődni és jelentkezni Horváth Kovács Ildikónál lehet

a 0732-018-202-es telefonszámon. (sz.-l)

A hirdetési rovatban
megjelent közlemények,
reklámok tartalmáért
a hirdetésfeladó vállalja
a felelősséget!

VÁLLALUNK személtelordást, lakásfestést, bútorelfordást, tetőjavítást és bármilyen más munkát. Tel. 0759-645-413. (21432)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Őszinte részvétünket fejezzük ki és együttérzünk a gyászoló családdal BOTOS ROZÁLIA elvesztése miatt érzett fájdalomukban. A volt szomszédok. (21545)

MINDENFÉLE

BONTUNK, elszállítjuk a törmelékét, a régi bútort; kiüresítünk garázst, pincét, festünk. Tel. 0743-860-135. (21470)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy a szeretett feleség, édesanya, nagymama, anyós, testvér, SZABÓ MAGDOLNA szül. Nagy életének 70., házasságának 50. évében, türelemmel viselt szenvedés után megpihent. Drága halottunkat 2023. december 15-én, pénteken 14 órakor helyezük nyugalomra a mezőbándi református temetőben.

A gyászoló család. (21548-l)

Marosvásárhely (Központ)
P-ța Mărășești, Nr. 21.
0733 553 976

Marosvásárhely (Tudor)
B-dul 1. Dec. 1918, Nr. 126.
0755 088 379

Medgyes
Str. Pompierilor Nr. 4.
0735 830 678

Nyárádszereda
Str. Pompierilor Nr.1.
0733 553 973

Segesvár
Str. Mihai Viteazu Nr. 40
0770 810 855

Szászrégen (Cardinal)
Str. Cardinal Alexandru Todea, Nr. 25/A
0728 908 856

Szászrégen (Libertății)
B-dul Libertății, Nr. 12/2
0733 553 971

Marosludas
Str. B-dul 1 Dec. 1918, Nr. 7
0735 786 853

Torda
Str. Mihai Viteazu Nr. 2
0729 069 548

Dicsőszentmárton
Str. Victoriei Nr. 21
0736 386 353

Szováta
Str. Principală nr. 151
0773 347 494

www.doraoptics.ro

HAVI
KEDVEZMÉNY
-15%
SZEMÜVEGLENCSEKRE

Kultúrcsepp
CSÜTÖRTÖKÖN
21 ÓRÁTÓL
Kányádi Orsolyával

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

A metszés
zsebkönyve

Keresse fel kávézónkat
a vásárhelyi
könyvesboltban!

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

SAJTÓKÖZLEMÉNY

2023. december 14.

Újranyt a Maros Megyei Múzeum Természettudományi Részlege

2023. december 14-én 17.00 órától megnyit a Maros Megyei Múzeum Természettudományi Részlege. A Természettudományi Múzeum épületének felújítási és felszerelési munkálatait a „Marosvásárhelyi Természettudományi Múzeum felújítása” nevű projekt keretében valósultak meg, a projekt kódja SMIS 116375.

A projekt kedvezményezettje Maros Megye.

A projekt a 2014-2020-as Regionális Operatív Programból nyert támogatást, melyet az 5-ös Prioritási tengely – A városi környezet felújítása és a kulturális örökség állagmegőrzése, védelme és fenntartható hasznosítása, ezen belül az 5.1-es Beruházási prioritás – Természeti és kulturális örökség állagmegőrzése, védelme, előmozdítása és fejlesztése nevű kiírás keretén belül pályázta meg a Maros Megyei Tanács. A finanszírozó Fejlesztésügyi, Közmunkálati és Közigazgatási Minisztérium (MDLPA), a Közvetítő Szerv pedig a Központi Regionális Fejlesztési Ügynökség volt.

A projekt összértéke 12.091.586,21 lej, amelyből:

- elnyert nem visszatérítendő pénzügyi támogatás: 9.201.073,17 lej
- a kedvezményezett, Maros Megyei Tanács hozzájárulása 2.890.513,04 lej, magába foglalva:
 - a kedvezményezett hozzájárulását a támogatott költségekhez 187.777,00 lej értékben
 - a kedvezményezett hozzájárulását a nem támogatott költségekhez 2.702.736,04 lej értékben.

A projekt 2017.05.29-én kezdődött, a befejezés dátuma pedig 2023.12.31.

A projekt általános célkitűzése a turisztikai potenciál növelése a történelmi műemlékek felújítása révén, megfelelő a Regionális Operatív Program általános célkitűzéseinek, mely az infrastruktúra és a szolgáltatások fejlődését támogatja, a megye és a lakosság érdekében.

A projekt specifikus célkitűzései, annak a történelmi műemlékek a felújítása, amelyben a Természettudományi Múzeum működik, a múzeum tevékenységének népszerűsítése valamint a látogatók számának 6%-kal való növelése. Ezek a célkitűzések megfelelnek azoknak a beruházási prioritásoknak, melyeket Maros megye a 2014-2020-as időszakra határozott meg a Maros megyei fejlesztési tervben. A fejlesztési terv III. Prioritása szerint cél a turizmus fejlesztése, 3.1 Intézkedés magában foglalja a turisztikai infrastruktúra fejlesztését, a természetes, történelmi és kulturális örökség megőrzését. Az 5.1 beruházási prioritással pedig a kulturális örökség felújítását és értékesítését, illetve a felújított épületek látogatottságának növelését célozták meg.

Ennek a projektnek az érdemleges újdonságai:

- A kiállítótermeket teljes egészébe átrendezték, modernizálták és felszerelték, hogy interaktív élményt nyújtsanak;
- Új kiállítási tárgyakat szereztek be, amelyek kiegészítik a Természettudományi Részleg létező, megközelítőleg 60.000 darabból álló gyűjteményét;
- Kialakítottak egy didaktikai termet az épületet ugyanakkor a mozgássérült személyek részére is látogathatóvá tették;
- A projekttel újonnan létrehozott szenzoros ösvény, fűszernövényekkel díszített kert és az egzotikus növényeknek otthont adó melegház, betekintést nyújtanak a múzeum gyűjteményében létező növényvilágba, és ezek múzeumpedagógiai didaktikai felfedezését teszik lehetővé;
- A projekt keretében beszerzett figyelemreméltó kiállítási tárgy – a Gyapjas orrszarvú csontváz maradványai (*Coelodonta antiquitatis*) egyedülálló Romániában. A csontvázat az Irtish folyó környékén, a Tyumen Régióban, Nyugat Szibériában fedezték fel, a műszaki szakértői véleményezés szerint megközelítőleg 50.000 éves;
- Rekonstruálták a Ládás kunyhója fatörzsbárgangot (Căsoaia lui Ladăș), ezt a látogatók virtuálisan felfedezhetik fel;
- Az épületet teljes egészében felújították: megújult a külseje, az épület megvilágítása, kicserélték az elektromos vezetékeket, megújultak a víz-, gáz- és fűtésrendszerek.

Az eseményre a belépés ingyenes.

Az állandó kiállítást keddtől péntekig 9.00 és 16.00 óra között, szombaton 9.00 és 14.00 óra között, vasárnap 9.00 és 13.00 óra között tekinthetik meg az érdeklődők. A múzeum hétfői napokon zárva tart.

A kedvezményezett – Maros megyei Tanács - kapcsolattartási adatai: Marosvásárhely, Győzelem tér 1 sz., Tel: 0265-263211, fax: 0265-268718, email: cjmures@cjmures.ro.

Szász Zoltán Tibor
KÖZÜGYINTÉZŐ
Az ELNÖK helyett

CONSILIUL JUDEȚEAN MUREȘ

Investim în viitorul tău! Proiect cofinanțat din Fondul European
de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Regional 2014-2020
www.regio-adrcentru.ro

www.inforegio.ro | facebook.com/inforegio.ro

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.